

“Our Rights, Our Voices!”

“ကျွန်ုပ်တို့အခွင့်အရေး၊ ကျွန်ုပ်တို့အသံ”

ကလေးများအပေါ် COVID-19 ၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုများအား
လေ့လာဆန်းစစ်မှုမှ တွေ့ရှိချက်များ



ကလေးသူငယ်များအပေါ် COVID-19 ၏
အကျိုးသက်ရောက်မှုများအား
လေ့လာဆန်းစစ်ထားသော စစ်တမ်းတွင်
NCRWG အဖွဲ့ဝင် အဖွဲ့အစည်းများနှင့်
မသန်စွမ်းအဖွဲ့အစည်းများ စုစုပေါင်း ၂၁ ဖွဲ့မှ
ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ယင်းစစ်တမ်းတွင်
တိုင်းဒေသကြီး၊ ပြည်နယ် ၁၀ ခု၊ မြို့နယ်ပေါင်း
၄၁ မြို့နယ်မှ ကလေးသူငယ် စုစုပေါင်း ၃၄၄ ဦး
ပါဝင်ဖြေဆိုထားပါသည်။ ဤစစ်တမ်းတွင်
ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသော အဖွဲ့အစည်းများမှ
တာဝန်ရှိသူများနှင့် ကလေးသူငယ်များအားလုံးကို
အထူးကျေးဇူးတင်ဂုဏ်ပြုအပ်ပါသည်။

“Our Rights, Our Voices!”

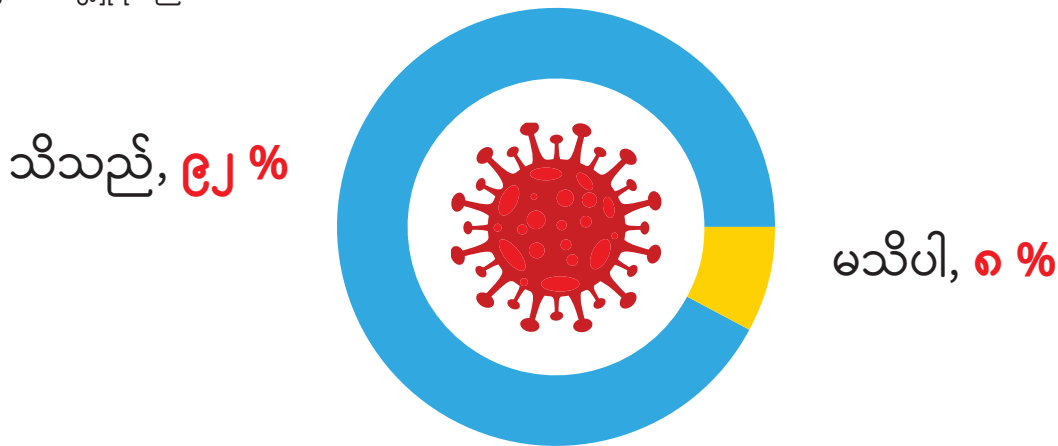
“ကျွန်ုပ်တို့အခွင့်အရေး၊ ကျွန်ုပ်တို့အသံ”

ကလေးများအပေါ် COVID-19 ၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုများအား လေ့လာဆန်းစစ်မှုမှ တွေ့ရှိချက်များ
 ကလေးများ၏ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာအခွင့်အရေးအပေါ် COVID-19 ၏သက်ရောက်မှု

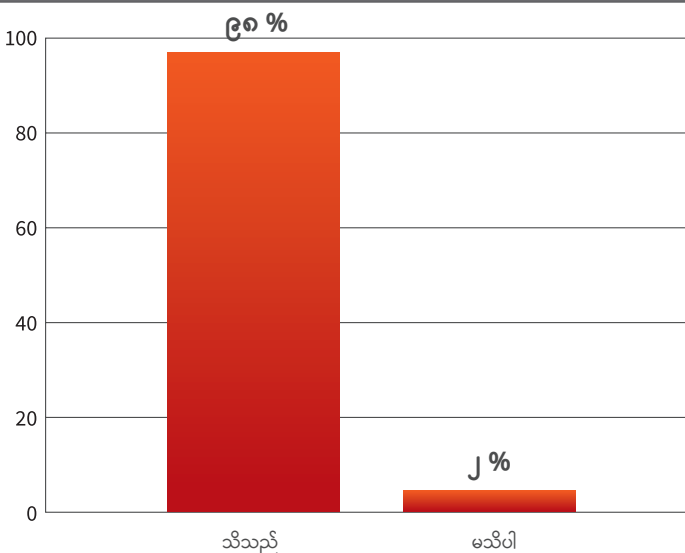
ကျွန်ုပ်တို့အခွင့်အရေး၊ ကျွန်ုပ်တို့အသံစစ်တမ်းတွင် အသက် ၁၃ နှစ်နှင့် ၁၈ နှစ်ကြား ကလေးဦးရေ ၃၄၄ ဦး၏ ဆွေးနွေးတင်ပြချက်များ
 အရ COVID-19 ကြောင့် ကလေးများ၏ အသက်ရှင်သန်မှုဆိုင်ရာအခွင့်အရေးအပေါ်အကျိုးသက်ရောက်မှုများ၊ ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ
 စိုးရိမ်ပူပန်မှုများ၊ သက်ဆိုင်ရာကျန်းမာရေးဌာနသို့ အကြံပြုချက်များကို ဤလေ့လာဆန်းစစ်မှု တွေ့ရှိချက်မှတ်တမ်းတွင် အောက်ပါ
 အတိုင်းဖော်ပြအပ်ပါသည်။

COVID-19 အကြောင်းကလေးများနားလည်သိရှိမှုနှင့်သတင်း အချက်အလက်ရရှိမှု

အောက်ဖော်ပြပါ အရေအတွက်ဆိုင်ရာ စစ်တမ်းအရ ကလေးအားလုံး၏ ၉၂% မှာ ကိုရိုနာဗိုင်းရပ်စ်အကြောင်းကို သိရှိပြီး ၈% မှာ
 မသိရှိကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။



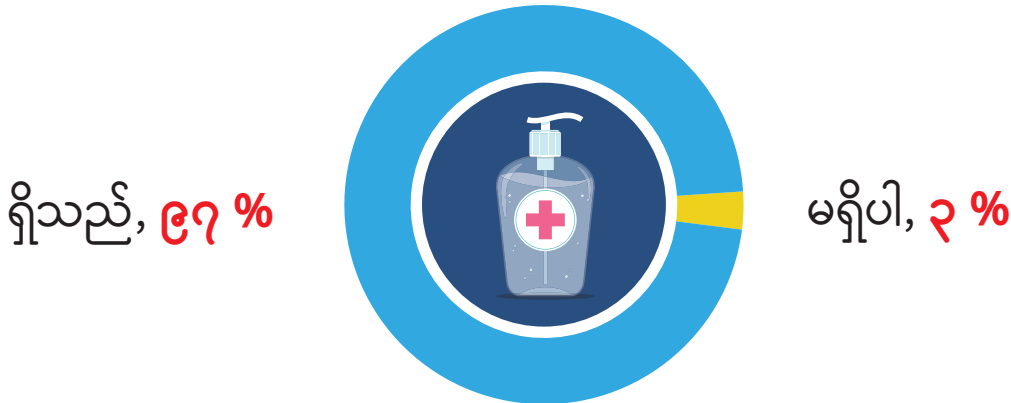
၁. ကိုရိုနာဗိုင်းရပ်စ်ကိုကလေးများသိရှိမှုပြပုံ



ကိုရိုနာဗိုင်းရပ်စ်ရောဂါ၏ ကူးစက်နည်းများနှင့် ပတ်သက်၍ ကလေးများ၏ ၉၈% သည် သိရှိကြောင်းနှင့် ၂% မှာ မသိရှိသေးကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။

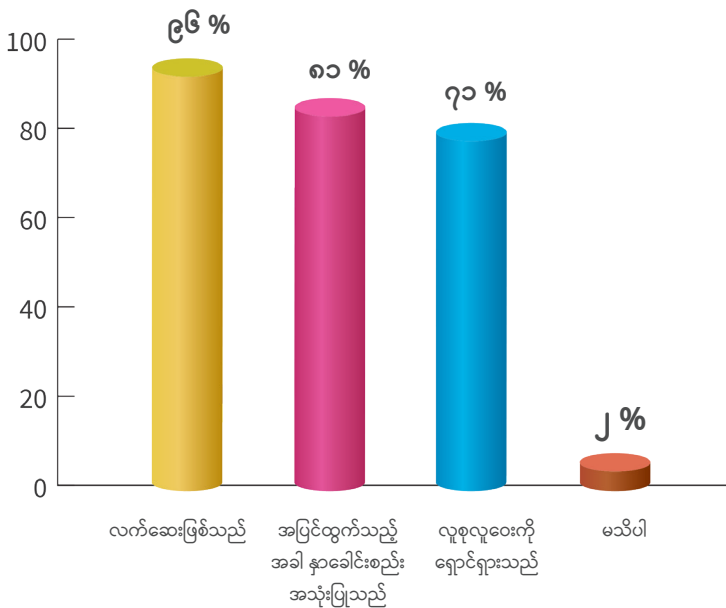
၂. ကိုရိုနာဗိုင်းရပ်စ်/ ရောဂါ ကူးစက်နည်းများအပေါ် ကလေးများ သိမှုပြဗားဂရပ်

ကလေးများ၏ ၉၇% သည် ကိုရိုနာဗိုင်းရပ်စ်ရောဂါမှ ကာကွယ်ရန်အတွက် မိမိတို့ဒေသတွင် လက်ဆေးရန် လက်သန့်ဆေးရည် သို့မဟုတ် လက်ဆေးဆပ်ပြာရှိကြသော်လည်း ကလေးများ၏ ၃% သည် ယင်းပစ္စည်းများ အဆင်သင့်မရှိနေပါ။



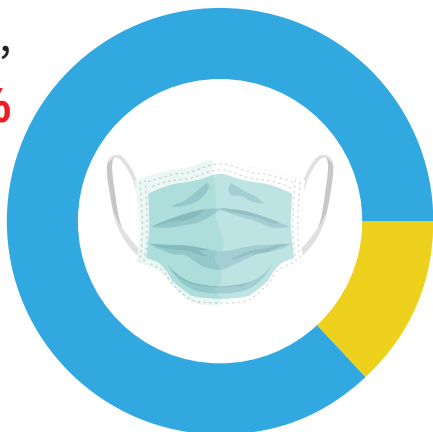
၃. ကလေးများနေသည့်နေရာတွင် လက်သန့်ဆေး(သို့) လက်ဆေးဆပ်ပြာ အဆင်သင့်ရှိမှုပြပုံ

ကလေးများ ရောဂါကူးစက်ပြန့်ပွားခြင်းမှ ကာကွယ်ရန် လုပ်ဆောင်ရာတွင် ၉၆% သော ကလေးများက လက်ဆေးခြင်း၊ ၈၁% သော ကလေးများက အပြင်ထွက်လျှင် နှာခေါင်းစည်း တပ်ဆင်ခြင်း၊ ၇၁% သော ကလေးများက လူစုလူဝေးရှောင်ရှားခြင်း စသည့်ရောဂါ ကာကွယ်နည်း အလေ့အကျင့်များကိုလုပ်ဆောင်နေသော်လည်း၊ ၂% သောကလေးများက မည်သည့်ရောဂါကာကွယ်နည်း အလေ့အကျင့်များ လုပ်ဆောင်ရမည်ကို မသိကြပါ။



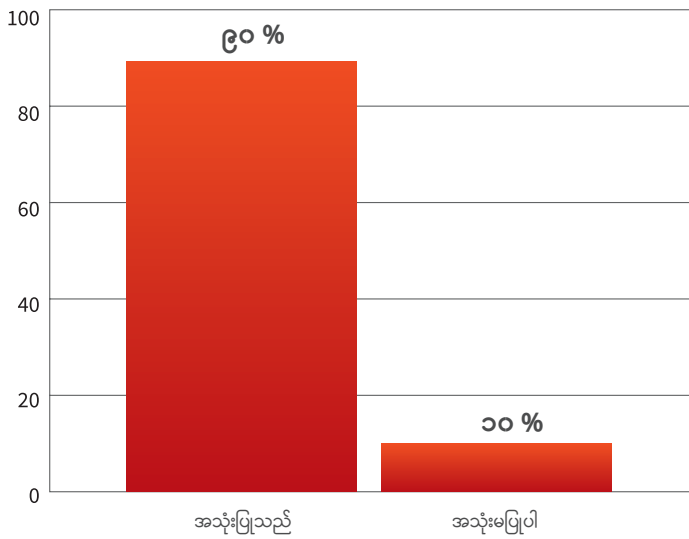
၄. ကလေးများ COVID-19 ရောဂါ ကာကွယ်နည်းများ လေ့ကျင့်လုပ်ဆောင်နေမှုပြပုံ

ရိုသည်, ၈၇ %



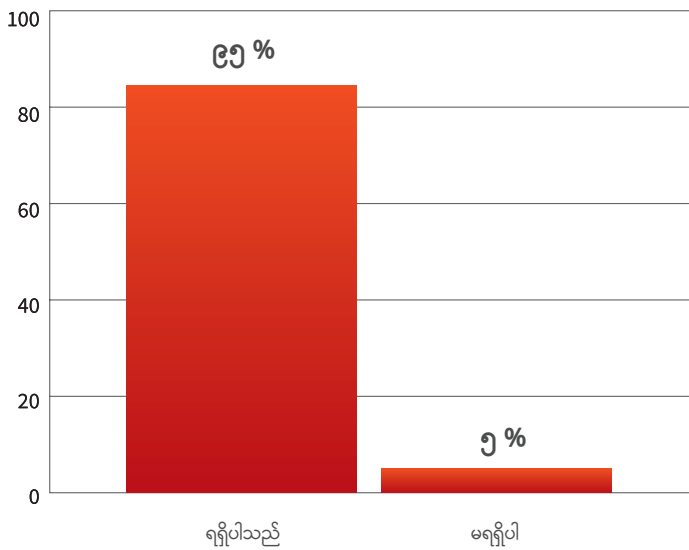
ကလေးများရောဂါ ကူးစက်ပြန့်ပွားမှုမှကာကွယ်ရန် မျက်နှာအကာအကွယ်နှင့်နှာခေါင်းစည်းများ လက်လှမ်းမီမှု ရှိ/မရှိကို လေ့လာရာတွင် ၈၇% သော ကလေးများတွင် မျက်နှာအကာအကွယ်နှင့် နှာခေါင်းစည်းများ အဆင်သင့်ရှိနေပြီး ၁၃% သော ကလေးများတွင် အဆင်သင့် မရှိကြပါ။

၅. ကလေးများတွင် မျက်နှာ၊ နှာခေါင်းစည်းရှိမှု အခြေအနေပြပုံ



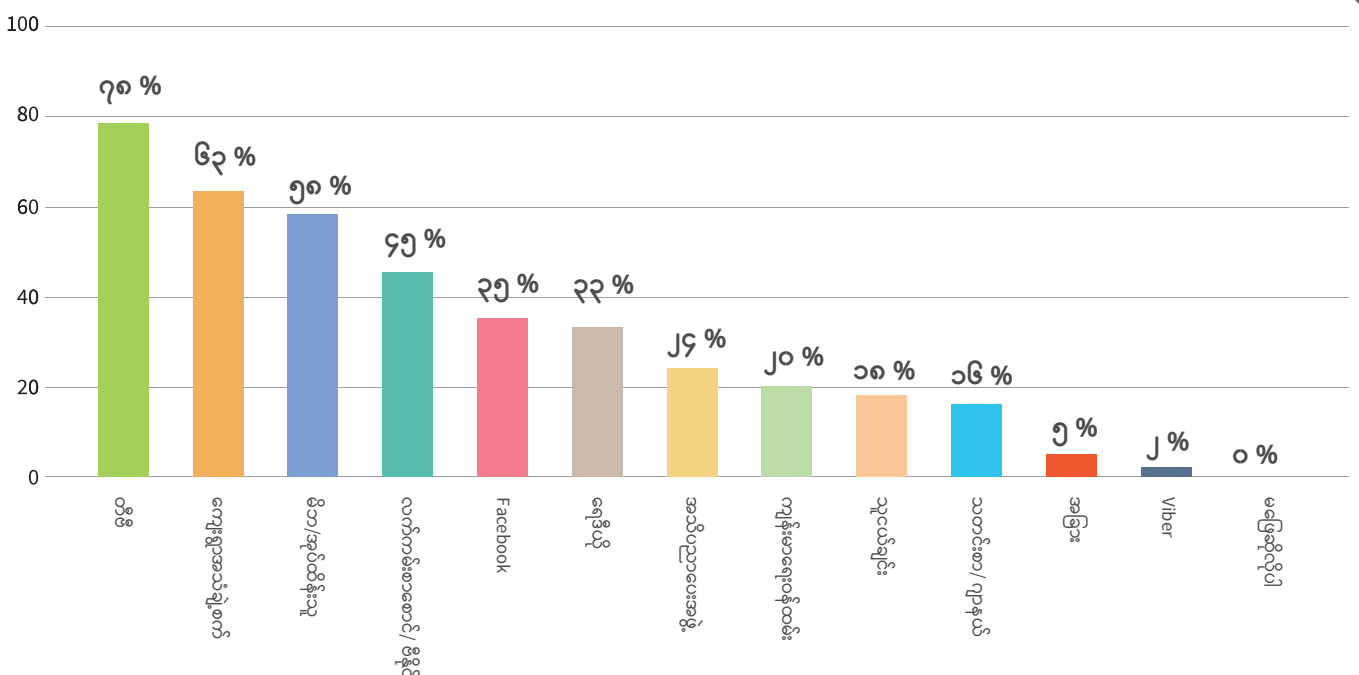
ကလေးများ၏ မိသားစုဝင်များ အပြင်ထွက်ရာတွင် မျက်နှာအကာအကွယ်နှင့် နှာခေါင်းစည်းတပ်သည့် အခြေအနေများကို လေ့လာရာတွင် ၉၀ % သော ကလေးများ၏ မိသားစုဝင်များက အပြင်ထွက်ရာ တွင် နှာခေါင်းစည်း တပ်ဆင်ကြပြီး၊ ၁၀ % သော ကလေးများ၏ မိသားစုဝင်များသည် နှာခေါင်းစည်း မတပ်ဆင်ကြပါ။

၆. ကလေးများ၏ မိသားစုဝင်များ အပြင်ထွက်ရာတွင် နှာခေါင်းစည်းတပ်ဆင်မှုပြဗားဂရပ်



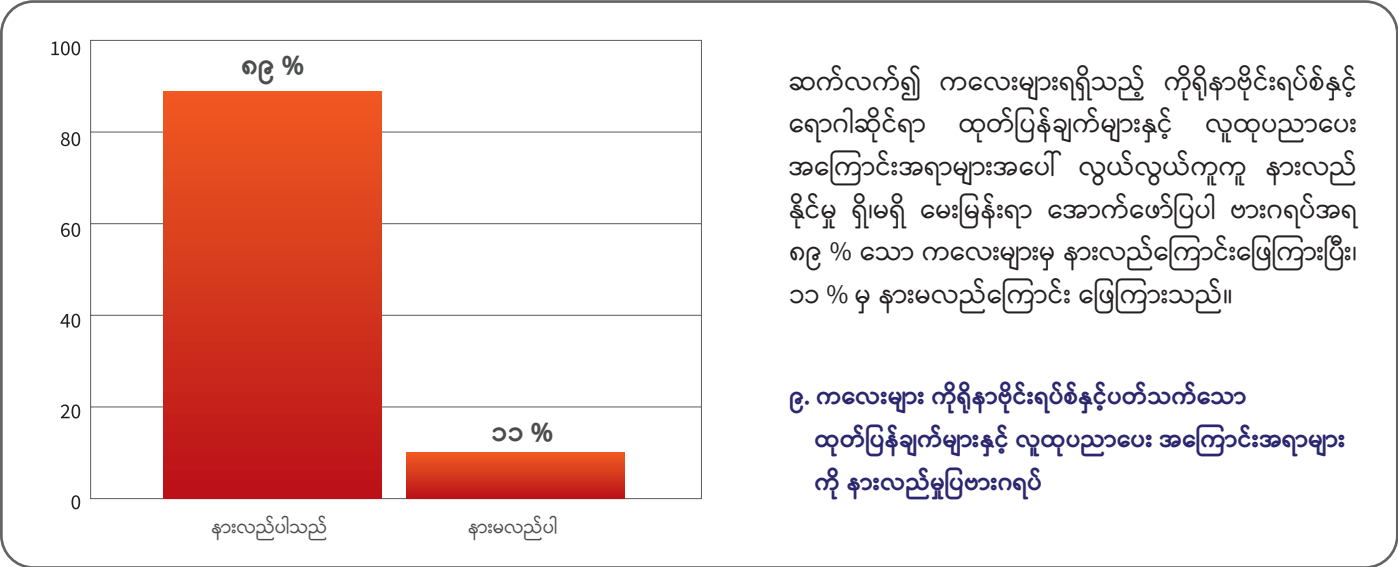
အောက်ဖော်ပြပါဗားဂရပ်အရ ကလေးများ၏ ၉၅% သည် ကိုရိုနာဗိုင်းရပ်စ်နှင့် ပတ်သက်သော ထုတ်ပြန်ချက်များနှင့် လူထုပညာပေးအကြောင်းအရာများကို ရရှိကြောင်း ဖြေကြားသော်လည်း ၅% သော ကလေးများက မရရှိကြောင်း ဖြေကြားခဲ့ကြသည်။

၇. ကလေးများ ကိုရိုနာဗိုင်းရပ်စ်နှင့် ပတ်သက်သော ထုတ်ပြန်ချက်များနှင့် လူထုပညာပေးအကြောင်းအရာများကိုရရှိမှု အခြေအနေပြ ဗားဂရပ်



၈. ကလေးများ ကိုရိုနာဗိုင်းရပ်စ်နှင့်ပတ်သက်သော ထုတ်ပြန်ချက်များနှင့် လူထုပညာပေးအကြောင်းအရာများကို ရရှိနိုင်သောနည်းလမ်းပြ ဗားဂရပ်

အထက်ပါဗားဂရပ်အရ ကလေးများ၏ ၇၈ % သည် ရုပ်မြင်သံကြားမှတစ်ဆင့် ကိုရိုနာဗိုင်းရပ်စ်နှင့်ပတ်သက်သော ထုတ်ပြန်ချက်များ၊ လူထု ပညာပေးအကြောင်းအရာများကို ရရှိနေပြီး ၆၃ % သည် ကျေးရွာအသံချဲ့စက်များအားဖြင့်၎င်း၊ ၅၈ % သည် မိဘ/အုပ်ထိန်းသူများမှလည်း ကောင်း၊ ၄၅ % သည် လက်ကမ်းစာစောင်များ၊ ဗီဒီယိုပုံစံတစ်ခုခုမှလည်းကောင်း၊ ၃၅ % သည် Facebook မှလည်းကောင်း အစရှိသည့် နည်းလမ်းအသီးသီးအပြင် အခြားနည်းလမ်းများအားဖြင့်လည်း သတင်းအချက်အလက်များရရှိနေသည်ကို တွေ့ရသည်။



ဆက်လက်၍ ကလေးများရရှိသည့် ကိုရိုနာဗိုင်းရပ်စ်နှင့် ရောဂါဆိုင်ရာ ထုတ်ပြန်ချက်များနှင့် လူထုပညာပေး အကြောင်းအရာများအပေါ် လွယ်လွယ်ကူကူ နားလည် နိုင်မှု ရှိမရှိ မေးမြန်းရာ အောက်ဖော်ပြပါ ဗားဂရပ်အရ ၈၉ % သော ကလေးများမှ နားလည်ကြောင်းဖြေကြားပြီး၊ ၁၁ % မှ နားမလည်ကြောင်း ဖြေကြားသည်။

၉. ကလေးများ ကိုရိုနာဗိုင်းရပ်စ်နှင့်ပတ်သက်သော ထုတ်ပြန်ချက်များနှင့် လူထုပညာပေး အကြောင်းအရာများ ကို နားလည်မှုပြဗားဂရပ်

COVID-19 ကို ကြားဖူးပါသလား၊ ဘယ်လိုနားလည်လဲ

အရည်အသွေးဆိုင်ရာ စစ်တမ်းအရလည်း ကလေးများအနေနှင့် COVID-19 အကြောင်း ကြားဖူးကြသည်ဟု ဖြေကြားကြသည်။ ကိုရိုနာ ဗိုင်းရပ်စ်နှင့်ပတ်သက်ပြီး သေချာနားလည်မှု ရှိသည်ကိုလည်း တွေ့ရသည်။ ကလေးများက ကိုရိုနာဗိုင်းရပ်စ်ရောဂါသည် ကမ္ဘာ့ကပ်ရောဂါဖြစ် ကြောင်း၊ တရုတ်နိုင်ငံ ဝူဟန်မြို့မှ စတင်ခဲ့ကြောင်း၊ ကူးစက်နိုင်တဲ့ဗိုင်းရပ်စ်ရောဂါပိုးဖြစ်ကြောင်း၊ လေထဲကတစ်ဆင့် အသက်ရှူလမ်းကြောင်းမှ ကူးစက်သည့် ပြင်းထန်တဲ့အဆုတ်ရောင်ရောဂါ ဖြစ်ကြောင်း၊ အန္တရာယ်ရှိပြီး သေစေနိုင်ကြောင်း၊ ပျောက်ဖို့၊ ကုသဖို့ ဆေးမရှိသေးကြောင်း၊ လူတစ်ဦးမှတစ်ဦးသို့ ကူးစက်နိုင်ပြီး ရောဂါကူးစက်ခံရလျှင် နှာစေး၊ ကိုယ်ပူကိုက်ခဲတယ်၊ အသက်ရှူကြပ်ခြင်းများခံစားရပြီး လူတွေကို ထိခိုက် စေနိုင်ကြောင်း ဆွေးနွေးခဲ့ကြသည်။

ရုပ်ရွာထဲမှာ COVID-19 နဲ့ ပတ်သက်ပြီး ဘာတွေဖြစ်ခဲ့သလဲ

ကလေးများက မိမိတို့ရုပ်ရွာထဲတွင် COVID-19 နှင့်ပတ်သက်ပြီး ဖြစ်ပျက်ခဲ့သည့်အခြေအနေများကို ဆွေးနွေးရာတွင် အောက်ပါအတိုင်း ဖွင့်ဟ ပြောဆိုခဲ့ကြသည်။


သားတို့ သမီးတို့ရုပ်ရွာထဲမှာ -

- “ကိုရိုနာဗိုင်းရပ်စ်ရောဂါစဖြစ်နေပြီလို့ လူကြီးတွေက ပြောတယ်”
- “ရုပ်ရွာအဝင်မှာ လက်ဆေးခိုင်းတာတွေ၊ မျက်နှာ၊ နှာခေါင်းစည်းတပ်ခိုင်းတာတွေ လုပ်တယ်”
- “အပြင်ကပြန်လာတိုင်း၊ အဝေးကပြန်လာတိုင်း လက်ဆေးခိုင်းတယ်”
- “တရုတ်ပြည်က၊ အဝေးက ပြန်လာတဲ့လူတိုင်းကို စောင့်ကြည့်လူနာအဖြစ် ထားတယ်၊ နိုင်ငံခြားက ပြန်လာတဲ့သူကို သပ်သပ်ထားတယ်”
- “ရုပ်ကွက်လူကြီးကဦးဆောင်ပြီး ဧည့်သည်လာရင် ရုပ်ကွက်လူကြီးကို သတင်းပို့ရတယ်”
- “ညဘက်မထွက်ဖို့ အမိန့်ညွှန်ကြားချက်တွေထုတ်တယ်”
- “လူစုလူဝေးနဲ့မသွားဖို့၊ လက်ဆေးဖို့၊ mask တပ်ဖို့ အသံချဲ့စက်တွေနဲ့ အော်တယ်”
- “လက်ကမ်းစာစောင်တွေ ဖြန့်တယ်”

- “ဘာသာရေးဘုရားကျောင်းတွေ ပိတ်ထားရတယ်။ လူစုလူဝေးမလုပ်ခိုင်းဘူး၊ ရပ်ရွာထဲမှာ အစည်းအဝေးတွေ မလုပ်ခိုင်းဘူး”
- “အတည်ပြုလူနာတွေတဲ့နေရာတွေမှာ lock down ချတယ်”
- “ဆန်ဆီဆားရိက္ခာတွေဝေတာ တွေ့တယ်”
- “ရပ်ရွာထဲမှာ အပြင်မထွက်ရဘူး၊ လွတ်လွတ်လပ်လပ် မနေရဘူး၊ ကလေးအချင်းချင်း မတွေ့ရဘူး”
- “လူကြီးတွေ အလုပ်မသွားရဘူး၊ အလုပ်လက်မဲ့ဖြစ်သွားတယ်။ စားဝတ်နေရေး အဆင်မပြေတာတွေ ရှိတယ်။ ခက်ခဲတယ်”
- “လူတွေရဲ့ စိုးရိမ်မှုတွေ၊ ကြောက်စိတ်တွေ အရမ်းဖြစ်တယ်”
- “မိဘတွေက ကလေးတွေကို ကူးစက်မှာ ပိုစိုးရိမ်ကြတယ်။ ကလေးတွေကိုယ်တိုင်လည်း ရောဂါကူးစက်ခံရမှာ ကြောက်တယ်။ Quarantine ဝင်ရမယ်ဆိုရင် မိဘတွေနဲ့ခွဲရမှာ ကြောက်တယ်”
- “ရပ်ဝေးမှာရှိတဲ့ မိသားစုဝင်တွေအတွက် စိုးရိမ်ကြတယ်”

စသည်ဖြင့် ဆွေးနွေးဖြေကြားသွားသည်ကို တွေ့ရသည်။


“အတည်ပြုလူနာမရှိခင် အချိန်တုန်းကကြားရတာကတော့ COVID-19 ရောဂါ ကိုယ့်ဆီမလာနိုင်ဘူးလို့ မျှော်လင့်ထားတာ၊ လုံးဝမကြောက်ဘူး၊ မတ် (၂၃) မနက်မှာ Youth Organization တစ်ခုကနေ လော်စီကာကနေ ကြေငြာတော့ လူကြီးတွေရော၊ ကလေးတွေပါ အရမ်းကြောက်ကြတယ်။ ပထမဦးဆုံး အတည်ပြုလူနာတွေတဲ့နေရာဆိုတော့ လော့ဒေါင်းချတယ်။ ရဲနှစ်ယောက်က လော့ဒေါင်းလုပ်ထားတဲ့အိမ်ကို စောင့်ပေးတယ်။ သူတို့စားဖို့ CSO အဖွဲ့အစည်းတွေက စီစဉ်ပေးရတယ်။ lock down house မှာဆိုလည်း (၃၀၀) လောက်ရှိတယ်။ ကလေးတွေအတွက် အထူးစဉ်းစားပေးထားတာ မရှိဘူး၊”
(ရှုဘီ၊ ၁၇ နှစ်၊ မ၊ တီးတိန်)



COVID-19 နဲ့ ပတ်သက်တဲ့သတင်းအချက်အလက်များကို ကလေးများ ဘယ်လိုရရှိခဲ့လဲ

ကလေးများနှင့်ပြောဆိုဆွေးနွေးရာတွင် COVID-19နှင့်ပတ်သက်သည့် သတင်းအချက်အလက်များကို ကလေးများက နည်းလမ်းမျိုးစုံဖြင့် ရရှိနေသည်ကို သိရသည်။ ရုပ်မြင်သံကြား၊ ရေဒီယို၊ Facebook၊ ဖုန်းခေါ်ဆိုမှု၊ ကျေးရွာရပ်ကွက်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးမှ အသံချဲ့စက်သုံးပြီးအော်ခြင်း၊ လူကြီးတွေဆီမှ တဆင့်ကြားရခြင်း၊ ရပ်ရွာထဲမှာ ပိုစတာတီနိုင်ငံများ ကပ်ထားခြင်း၊ လက်ကမ်းစာစောင်များ ဝေပေးခြင်း၊ ကျန်းမာရေးဌာန အသိပညာပေးမှုများမှ တဆင့်သိခြင်း၊ သူငယ်ချင်းများ၊ ပတ်ဝန်းကျင်က လူတွေဆီက တဆင့်စကားများမှတဆင့်နှင့် သတင်းစာကနေ သိရခြင်း အစရှိသည့်နည်းလမ်းများမှ ကလေးများအနေနဲ့ COVID - 19 သတင်းအချက်အလက်များကို ရရှိနေသည်။

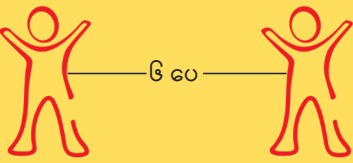
ရွာက မိုက်နဲ့ အသိပေးတယ်။ အရင်တုန်းက လက်ဆေးတဲ့ နေရာမှာ ပိုစတာတွေ ကပ်ထားတယ်။ နောက်ပြီး TV တွေ၊ ရေဒီယိုတွေ၊ Facebook တွေကလည်း သိရပါတယ်။
(မယွန်းလဲ့လဲ့မိုး၊ ၁၆ နှစ်၊ မ၊ ပုသိမ်ကြီး)



COVID-19 ကို ဘယ်လိုကာကွယ်နိုင်လဲ

အထက်ပါအကြောင်းအရာနှင့်ပတ်သက်၍ ဆွေးနွေးရာမှာ ကလေးများက မိမိကိုယ်ကို COVID-19 မှ ကာကွယ်ရန် လုပ်ဆောင်ကြရမည့် အချက်များကို အောက်ပါအတိုင်း ဖြေကြားခဲ့ကြသည်။

နားလည်သလောက်ပြောရမယ်ဆိုရင် နှာစေးချောင်းဆိုးတိုင်း တံတောင်ဆစ်နဲ့ကာထားရမယ်။ လူစု လူဝေးရှောင်ရမယ်။ တတ်နိုင်သမျှ အိမ်မှာပဲနေမယ်။ အာဟာရပြည့်တဲ့ အစားများကို စားရမယ်။ အပြင်ထွက်တိုင်း mask တပ်ရမယ်။ လက်ကို ခဏခဏဆေးရမယ်။ စနစ်တကျ လက်ဆေးနည်းနဲ့ စက္ကန့် ၂၀ ကြာ လက်ဆေးမယ်။ လူတစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် (၆) ပေခွာနေရမယ်။ (မောင်အောင်မိုးလွင်၊ ၁၅ နှစ်၊ ကျား၊ ပေါက်)



COVID-19 အကြောင်း ကလေးများ နားလည်သိရှိမှုနှင့် သတင်းအချက်အလက်ရရှိမှုအပေါ်သုံးသပ်ချက်

“ကျွန်ုပ်တို့ အခွင့်အရေး၊ ကျွန်ုပ်တို့အသံ” စစ်တမ်းတွင် အရေအတွက်ဆိုင်ရာနှင့် အရည်အသွေးဆိုင်ရာ ကောက်ခံရရှိသော အချက်အလက်များ အရ ကလေးအများစုသည် COVID-19 နှင့် ပတ်သက်ပြီး ကောင်းစွာနားလည်သိရှိကြောင်း၊ သတင်းအချက်အလက်များကိုလည်း နည်းလမ်း အမျိုးမျိုးဖြင့် လက်ခံရရှိနေကြောင်းနှင့် COVID-19 နှင့်ပတ်သက်သည့် ထုတ်ပြန်ချက်များ၊ လူထုပညာပေးများကိုလည်း နားလည်မှုရှိကြောင်း သုံးသပ်သိရှိရသည်။ ထို့အပြင် ကလေးများသည် COVID-19 ကြောင့် မိမိတို့ ပတ်ဝန်းကျင်တွင် ရိုက်ခတ်ဖြစ်ပျက်နေသော အခြေအနေများကို လည်း ကောင်းစွာသတိထားမိသည်ကို လေ့လာသိရှိရသည်။ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးနည်းလမ်းများကိုလည်း သေချာစွာသိရှိထားသည်ကို သုံးသပ်ရရှိသည်။ ကလေးအများစုမှာ လိုအပ်သည့်ကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာပစ္စည်းများ (နှာခေါင်းစည်း၊ လက်သန့်ဆေး၊ လက်ဆေးဆပ်ပြာ)များ အဆင်သင့်ရှိကြသော်လည်း၊ အနည်းစုသော ကလေးများမှာ ယင်းကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာ ပစ္စည်းများအဆင်သင့် မရှိနေသည်ကိုသိရသည်။

COVID-19 အကြောင်း ကလေးများနားလည်သိရှိမှုနှင့် သတင်းအချက်အလက်ရရှိမှုများနှင့်ပတ်သက်ပြီး ကလေးများ၏ အကြံပြုချက်များကို ဤစစ်တမ်းတွေ့ရှိချက်များ၏ နောက်ဆုံးအပိုင်းတွင် ဆက်လက်ဖော်ပြပါမည်။

COVID-19 နဲ့ပတ်သက်ပြီး ကလေးတို့ ကြားသိရတဲ့ ကောလာဟလများ

ကလေးများသည် COVID-19 နှင့်ပတ်သက်သော သတင်းအချက်အလက်များကို နေရာမျိုးစုံမှ ရနေသည့်တပြိုင်နက်တည်းမှာပင် COVID-19 နှင့်ပတ်သက်သည့် ကောလာဟလများ (rumors) ကို ရရှိနေကြောင်း ကလေးများနှင့် ဆွေးနွေးမှုများမှသိရသည်။

ကလေးအများစု ကြားသိနေသော COVID-19 နှင့်ပတ်သက်သည့် ကောလာဟလများမှာ -

- “တမာရွက်ပြုတ် သောက်ရမယ်”
- “ညသန်းခေါင်မှာ ကြက်ဥပြုတ်စားရမယ်။ ကပ်ကျော်တယ်။”
- “တရုတ်ပြည်ကပြန်လာပြီး ထွက်ပြေးနေတဲ့လူရှိတယ်”
- “ကိုဗစ်ရောဂါသည် တရုတ်နိုင်ငံ အမျိုးသမီးတစ်ဦးက တီထွင်တာ”
- “ဒီရောဂါက ဧပြီလကုန်ရင် ကုန်သွားမှာ၊ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ကြာကြာမခံဘူးလို့ ပြောကြတယ်”
- “ရွာထဲမှာ ကိုဗစ်ရောဂါရှိနေတဲ့ လူတစ်ယောက်ရှိတယ်”
- “နွားချေးကနေ ဆေးထုတ်နိုင်တယ်”
- “မြို့ထဲမှာ ကိုဗစ်ဖြစ်နေတဲ့လူ ၅ ယောက်တောင် သေသွားပြီလို့ကြားရတယ်”
- “ကြားရတာတော့အစုံဘဲ၊ ဒီရောဂါကြီး ၆ လအတွင်း မကုနိုင်ရင် တစ်ကမ္ဘာလုံး သေကြေပျက်စီးတော့မယ်”

- “နိုင်ငံခြားကပြန်လာတဲ့လူတွေမှာ ရောဂါရှိနိုင်တယ်ဆိုပြီး ခွဲခြားဆက်ဆံကြတယ်”
- “ဒီနှစ်အတွင်းမှာ ကျောင်းတွေ မဖွင့်နိုင်တော့ဘူး”
- “မျက်လုံးချင်း အကြည့်ချင်းဆုံရင်လည်း ကူးနိုင်တယ်”
- “တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် mask တပ်လည်း ကူးမှာပဲ၊ လက်ဆေးလည်း အပိုပါပဲ၊ လုပ်နေလည်း အပိုပါပဲ”
- “Online မှာ ကိုဗစ်ပျောက်ဆေး ရောင်းတာရှိတယ်”
- “ည ၁၂ နာရီ ကောင်းကင်အောက်ကနေ ဆေးဖြန်းမယ်”
- “သစ်ပင်အောက်မှာ တူးကြည့်ရင် ဘာတွေ့မယ်။ ကြည့်ပါ၊ တွေ့ရင် ကိုဗစ်မရှိဘူး”
- “ပထမ အတည်ပြုလူနာ ၁ ဦးပဲရှိတာကို ၃ ဦးလို့ ကြားတယ်။ ပထမ အတည်ပြုလူနာကိုလည်း Negative လို့ မှားပြောတယ်”
- “၁၀ တန်းအောင်စာရင်းကို မစစ်တော့ဘူး အားလုံး အောင်ပေးမယ်”
- “Quarantine ဆိုတာ ကလေးတွေ အစကနားမလည်ဘူး။ Quarantine ဆိုတာ ကလေးတွေကြားမှာ ရောဂါရသွားတာဘဲ။ Quarantine Center မှာ ရှိတဲ့သူတွေက အကုန်လုံး ရောဂါရသွားတယ်ထင်တယ်”
- “လေထဲမှတဆင့် ကူးတာမဟုတ်ဘူးလို့ ကြားတယ်”
- “ကာကွယ်ဆေးရနေပြီလို့ ကြားတယ်”
- “အရက်သောက်ရင် ရောဂါပိုးမကူးဘူးလို့ ကြားတယ်”

Facebook ပေါ်မှာကြည့်ပြီး လူကြီးတွေကပြောတယ်။ ဘယ်မြို့မှာ ဘယ်နှစ်ယောက်ဖြစ်နေပြီဆိုပြီး။ တကယ်မဖြစ်ဘဲနဲ့၊ ဖြစ်တယ်ပြောတယ်။ ကလေးတွေလည်း ကြောက်ကြတယ်။ (မောင်ကျော်ကျော်အောင်၊ ၁၆ နှစ်၊ ကျား၊ မကွေး)

COVID-19 နဲ့ပတ်သက်ပြီး ကလေးတို့ကြားသိရတဲ့ ကောလာဟလတွေက ဘယ်ကလာတာလဲ

ကလေးများအနေနှင့် COVID-19 ကာလအတွင်းတွင် COVID-19 နှင့် ပတ်သက်သော ကောလာဟလများကို နည်းလမ်းအမျိုးမျိုးမှ ရရှိနေသည်ကို သိရသည်။ ယင်းနည်းလမ်းများတွင် ရုပ်ရွာတွင်း အချင်းချင်း တစ်ယောက်နှင့်တစ်ယောက်ပြောကြားခြင်းမှ သိရခြင်း၊ လူကြီးမိဘများပြောပြခြင်း၊ ဖုန်းဖြင့်ပြောခြင်း၊ Facebook / internet ပေါ်မှသိခြင်း၊ Message နဲ့တဆင့် ပို့ကြခြင်းများပါဝင်ပြီး အများစုမှာ လူကြီးမိဘများမှသိရခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်းကောလာဟလများကြောင့် ကလေးများအနေနှင့် စိုးရိမ်မှုများ၊ စိတ်ရှုပ်ထွေးမှုများ၊ ကြောက်ရွံ့မှုများ ဖြစ်ကြောင်း ကလေးများက ဆွေးနွေးပြောကြားကြသည်။

တမာရွက်စားရတယ်ဆိုပြီး ကောလာဟလတွေကြားရတယ်။ အခါက ရောဂါကို နိုင်တယ်။ နွားချေးကနေ ဆေးထုတ်နိုင်တယ်ဆိုပြီး ကြားရတယ်။ ပခုက္ကူမှာ ရောဂါပိုးတွေ့ပြီး လူငါးယောက်တောင် သေသွားပြီ ဆိုပြီး ကြားရတယ်။ တကယ်ကျန်းမာရေးဌာနက ထုတ်ပြန်တဲ့ သတင်းတွေမှာကျ ပါလာတာမတွေ့ရဘူး။ (မနွယ်နွယ်လင်း၊ ၁၄ နှစ်၊ မ၊ ပခုက္ကူ)

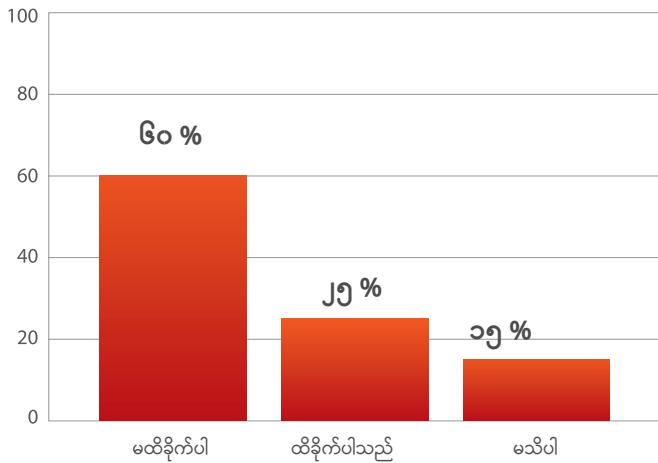
COVID-19 နဲ့ပတ်သက်ပြီး ကလေးတို့ ကြားသိရတဲ့ ကောလာဟလများနှင့် ယင်းသတင်းအချက်အလက်ရရှိမှု နည်းလမ်းများအပေါ် သုံးသပ်ချက်

မည်သည့်အခြေအနေ၊ မည်သည့်အချိန်တွင်မဆို ရည်ရွယ်ချက်ရှိသည်ဖြစ်စေ၊ မရှိသည်ဖြစ်စေ ကောလာဟလများသည် လူထုအတွင်း ပေါ်ပေါက်တတ်သည်မှာ ဖြစ်လေ့ဖြစ်ထရှိသော အကြောင်းတရားဖြစ်နေလေရာ၊ COVID-19 ကဲ့သို့သော လူ့အသက်ကို ခြိမ်းခြောက်သည့် ကမ္ဘာ့ကပ်ရောဂါအဖြစ် သတ်မှတ်ထားသည့်အချိန်ကာလများတွင် ကောလာဟလများကိုကြားသိရသည်မှာ မထူးဆန်းလှချေ။ ကလေးများ သည်လည်း မိသားစုတွင်း၊ ရပ်ရွာတွင်းရှိ လူများအတွင်းမှ ပုဂ္ဂိုလ်များဖြစ်သည့်အတွက် အများအားဖြင့် လူကြီးမိဘများ တဆင့်စကားဖြင့် လည်းကောင်း၊ လူမှုကွန်ယက်များမှသော်လည်းကောင်း ယင်းကောလာဟလများကိုကြားသိနေရသည်။ ကြားသိရသောကောလာဟလများက လွဲမှားသည့်သတင်းအချက်အလက်ဖြစ်လျှင် ကလေးများအနေဖြင့် ပိုမိုစိတ်ဖိစီးမှု၊ ပူပန်မှု၊ စိုးရိမ်မှုများကို ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ မှားယွင်းသည့် ဆုံးဖြတ်ချက်များကို ချမိစေသည်။

ကလေးများတင်ပြထားသည့် COVID-19 နှင့်ပတ်သက်သော ကောလာဟလများနှင့်ပတ်သက်သည့် အကြံပြုချက်များကို ဤစစ်တမ်းတွေ့ရှိချက်၏ နောက်ဆုံးပိုင်းတွင် ဆက်လက်ဖော်ပြသွားပါမည်။

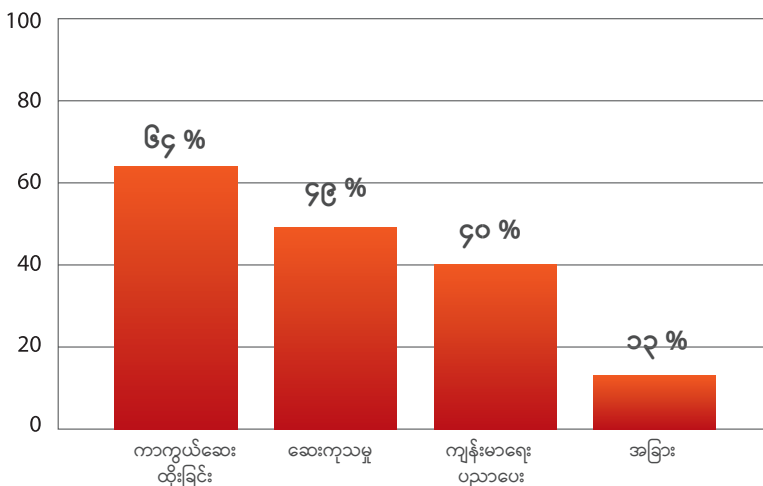
ကလေးများ၏ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာအခွင့်အရေးအပေါ် COVID-19 ၏ အကျိုးသက်ရောက်မှု

ကလေးများ၏ ကျန်းမာရေးအပေါ်သက်ရောက်မှုကို လေ့လာရာတွင် အရေအတွက်ဆိုင်ရာ စစ်တမ်းအရ COVID-19 ကာလတွင် ကျန်းမာရေးဌာနမှပေးနေသော ဝန်ဆောင်မှုများကို ထိခိုက်မှုရှိသလားဆိုသောအချက်တွင် ၆၀% သော ကလေးများက ထိခိုက်မှုမရှိကြောင်း ဖြေကြားကြပြီး ၂၅% သော ကလေးများက ထိခိုက်မှုရှိသည်ဟုလည်းကောင်း၊ ၁၅% မှာ မသိကြောင်း ဖြေကြားခဲ့သည်။



၁၀. COVID-19 ကာလတွင် ကျန်းမာရေးဌာနမှ ပေးနေသော ဝန်ဆောင်မှုများ ထိခိုက်မှုရှိခြင်း၊ မရှိခြင်းအပေါ် ကလေးများ တုန့်ပြန်မှုပြဗားဂရပ်

ဆက်လက်၍ ထိခိုက်မှုရှိပါက မည်သည့်ဝန်ဆောင်မှုကို ထိခိုက်ကြောင်း မေးမြန်းရာတွင် ကာကွယ်ဆေးထိုးခြင်းအပေါ် ထိခိုက်ကြောင်း ဖြေကြားသူ ၆၄%၊ ဆေးကုသမှုအပေါ် ထိခိုက်ကြောင်း ဖြေကြားသူ ၄၉%၊ ကျန်းမာရေးပညာပေးမှုအပေါ် ထိခိုက်ကြောင်း ဖြေကြားသူ ၄၀% နှင့် အခြားဝန်ဆောင်မှုများကို ထိခိုက်ကြောင်း ဖြေကြားသူ ၁၃% ရှိသည်။



၁၁. COVID-19 ကာလအတွင်း ကျန်းမာရေး ဝန်ဆောင်မှုများ ထိခိုက်မှုရှိသည့်အပေါ် ဖော်ပြသောဗားဂရပ်

COVID-19 မှ ကလေးတို့ရဲ့ ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာအခွင့်အရေးများကို ဘယ်လိုအကျိုးသက်ရောက်စေသလဲ

ဤစစ်တမ်း၏အရည်အသွေးဆိုင်ရာအချက်အလက်များအရ ကလေးများဖွင့်ဟဆွေးနွေးသွားသည်မှာ -

- “ကလေးတွေကိုကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုအပိုင်းမှာ ပေါင်ချိန် ၊ အရပ်တိုင်းတာ၊ ကိုယ်ဝန်ဆောင်စောင့်ရှောက်မှု ပေးတာတွေကို ၃ လပိုင်း ၄ လပိုင်းတွေမှာ မလုပ်ဖြစ်ဘူး၊ နှောင့်နှေးသွားတယ်။ ၅ လပိုင်းမှာတော့ပြန်လာတယ်။ ထိုးရမဲ့ အချိန်ထက် နောက်ကျမှ ထိုးရတယ်။ လူဦးရေအကန့်အသတ်နဲ့ ထိုးရတယ်”
- “ကိုဗစ်က ကလေးတွေကိုအချိန်မရွေး ကူးစက်သွားနိုင်တယ်၊ ကူးစက်သွားရင် ကျန်းမာရေး ထိခိုက်နိုင်တယ်၊ မကူးစက်အောင် ကာကွယ်နေရတယ်”
- “အားကစားတွေမလုပ်ဘဲ အိမ်မှာပဲနေရတယ်၊ အားကစားမလုပ်ရလို့ ဖွံ့ဖြိုးမှုအတွက်လည်း မရတော့ဘူး”
- “ကလေးတွေ ကိုယ်လက်လှုပ်ရှားမှုအတွက် ကစားခွင့်မရ၊ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ထိခိုက်တယ်”
- “သွားလာတာတွေပိတ်လို့ ဆေးခန်းသွားရတာ ခက်ခဲတယ်၊ ဆေးခန်းတွေကလည်း အကန့်အသတ်နဲ့ပဲဖွင့်တယ်”
- “တချို့ကလေးများက STAY HOME ကာလမှာ TV အလွန်အမင်းကြည့်တယ်။ လှုပ်ရှားမှုနည်းလာတော့ ပိုဝလာကြတယ်။ အဝလွန်ရင် ရောဂါတွေဝင်လာမှာ စိုးရိမ်ရတယ်”
- “နှာခေါင်းစည်းက အိမ်တိုင်းမရှိဘူး၊ မလုံလောက်ဘူး”
- “ကျောင်းပြန်ဖွင့်ရင် နှာခေါင်းစည်းမလုံလောက်ဘူး။ လက်ဆေးဖို့ နေရာ၊ ရေ မလုံလောက်ဘူး”
- “လက်ရှိမှာ လူကြီးတွေ အလုပ်ပြန်သွားကြပြီ၊ ပြန်သွားကြပြီဆိုပေမဲ့ အရင်က ချေးခဲ့တဲ့အကြွေးကိုလည်း မဆပ်ရသေးတော့၊ အဆင်မပြေဘူး သားသမီးတွေများတော့ ပိုဆိုးတယ်”
- “ကလေးတွေရဲ့ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာကျန်းမာရေးတွေ ထိခိုက်စေတယ်။ သူတို့ကိုယ်တိုင် အပြင်မသွားရဘူး၊ သူငယ်ချင်းတွေနဲ့လည်း မဆော့ရဘူး၊ ဒီကြားထဲ မိဘတွေက ဝင်ငွေမရှိတော့ ကလေးအပေါ် ပိုပြီးဆူရိုက်တာတွေရှိတယ်”
- “မိဘတွေ ဝင်ငွေမရှိတော့ ကလေးတွေလည်း မုန့်ဖိုးမရတော့ဘူး”
- “အချို့မိဘတွေက ကလေးတွေဆော့ကစားရင် ဒီအတိုင်း ပစ်ထားတယ်၊ ဆော့ကစားပြီး လက်မဆေးဘဲ အစာစားတဲ့အတွက် ရောဂါဖြစ်မှာစိုးရတယ်”

ကလေးတို့ရဲ့ ကျန်းမာရေးအပေါ် COVID-19 ၏ သက်ရောက်မှုကို သုံးသပ်ခြင်း

ကလေးများ၏ကျန်းမာရေးအပေါ် COVID-19 ၏သက်ရောက်မှုများအပေါ် ကလေးအများစုက ထိခိုက်မှုမရှိကြောင်း ဖြေကြားသော်လည်း ကလေးအနည်းစုက ထိခိုက်ကြောင်းဖြေကြားသည်ကို သုံးသပ်ရရှိသည်။ ထိခိုက်ခံရသော ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှုများ၏ အများဆုံးသည် ကာကွယ်ဆေးထိုးနှံခြင်းဖြစ်ပြီး ဆေးကုသမှု၊ ကျန်းမာရေးပညာပေးအပြင် အခြားဝန်ဆောင်မှုများကိုလည်း ထိခိုက်ကြောင်းသုံးသပ်ရရှိသည်။

အရည်အသွေးဆိုင်ရာ ဆွေးနွေးမှုများအရ ကလေးများသည် မိမိတို့အား COVID-19 ကူးစက်ခံမည်ကို စိုးရိမ်မှုများရှိနေကြောင်း၊ ကာကွယ်ရန် အတွက် ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာအထောက်အကူပြုပစ္စည်းများ လုံလောက်မှုမရှိကြောင်း၊ ကိုယ်လက်လှုပ်ရှားခြင်းနှင့် အားကစားပြုလုပ်ခြင်းများ မပြုလုပ်နိုင်သဖြင့် အဝလွန်ခြင်းအပါအဝင် ကျန်းမာရေးထိခိုက်မှုများရှိလာနိုင်သည်ကို စိုးရိမ်မှုများရှိနေကြောင်း သုံးသပ်ရရှိသည်။

ကလေးများ၏ကျန်းမာရေးအပေါ် COVID-19 ၏ သက်ရောက်မှုများနှင့်ပတ်သက်၍ ကလေးများ၏ အကြံပြုချက်များကို ဤစစ်တမ်းတွေ့ရှိချက်များ၏နောက်ပိုင်းတွင် ဆက်လက်ဖော်ပြသွားပါမည်။

ကလေးများမှ COVID-19 ကာကွယ်တားဆီးရေးနှင့် တုန့်ပြန်ဆောင်ရွက်မှုများအပေါ် လူကြီးများ၊ အစိုးရတာဝန်ရှိသူများအား အကြံပြုချက်များ

အုပ်ချုပ်ရေး

- “စားနပ်ရိက္ခာဝေရာမှာ လက်လုပ်လက်စား စာရင်းကို သေချာကောက်ယူပါ။ အသက်ကြီးတဲ့သူတွေကိုလည်း ပေးစေချင်တယ်၊ ကလေးတွေကိုလည်း ထောက်ပံ့ပေးစေချင်တယ်”
- “အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်းက သေသေချာချာလေးပိုပြီး ကြီးကြပ်ပေးစေချင်တယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ကိုယ်တိုင်လိုက်ပြီး မကြီးကြပ်ရင် လိုက်နာမှုတွေ သိပ်မရှိတော့ဘူး။ လိုက်နာမှုမရှိတော့ရင် ရောဂါတွေပို တိုးလာနိုင်တယ်”
- “တာဝန်ရှိသူများ ပစ္စည်းများလာပေးလျှင် ခပ်ခွာခွာနေပေးပါ”
- “ထုတ်ထားတဲ့စည်းကမ်းများကို ထိထိရောက်ရောက် လုပ်ဆောင်ပေးစေချင်တယ်။ အမှန်တကယ် အရေးယူဆောင်ရွက်မှု ရှိစေချင်တယ်”
- “ဈေးတွေမှာ Mask မသုံးတဲ့သူတွေကိုလည်း စည်းကမ်းတင်းတင်းကြပ်ကြပ်နဲ့ စောင့်ကြည့်စေချင်တယ်”

ကျန်းမာရေး

- “ကျန်းမာရေးဆရာ/မများမှ အသိပညာပေးရန်။ ပိုမိုကောင်းမွန်ဖို့ အုပ်ချုပ်ရေးနဲ့ ကျန်းမာရေး ပူးပေါင်းပြီး ရပ်ရွာထဲမှာ အသိပညာပေး မျှဝေစေချင်တယ်”
- “လက်ကမ်းစာစောင်ဖြန့်ဝေတာတွေ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လုပ်စေချင်တယ်။ အဲ့လိုလုပ်တဲ့အခါ ကလေးများကိုလည်း ပါဝင်စေချင်တယ်”
- “ရပ်ကွက်ထဲမှာ ပိုးသတ်ဆေးဖြန်းတာမျိုး နှစ်ပတ်တစ်ခါ လုပ်ပေးစေချင်တယ်။ လက်ဆေးဆပ်ပြာတွေ၊ mask တွေ လာဝေတာလည်း လုပ်စေချင်တယ်”
- “ပိုစတာတွေကို လူသွားလူလာလမ်းတွေမှာ ကပ်စေချင်တယ်။ ပိုစတာမှာ စာတွေချည်းဘဲမဟုတ်ဘဲ ကလေးရော၊ လူကြီးရော၊ စာမဖတ်တတ်တဲ့လူများပါသိနိုင်အောင် အရုပ်များနှင့် သရုပ်ဖော်ပြီး လုပ်စေချင်တယ်”
- “ကိုဗစ်ရောဂါကူးစက်မှုမရှိအောင်ကျေးရွာတိုင်းတွင် ဖျားနာချောင်းဆိုးနေသောကလေးများကို ဆေးစစ်ခြင်းများ လုပ်ဆောင်ပေးစေချင်ပါတယ်”
- “ကျန်းမာရေးဌာနမှ တစ်လတစ်ကြိမ် ဆောင်ရန်/ရှောင်ရန်များ လာရောက်ပြောပေးစေချင်တယ်။ လက်ကမ်းစာစောင်များ၊ ဗီဒီယိုများ၊ Masks များကို လူထုအတွင်း ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဝေငှစေချင်ပါတယ်”

ရပ်ရွာလူထု

- “နေ့စဉ်နေ့တိုင်း စည်းကမ်းတကျနဲ့ ကျန်းမာရေးဌာနမှထုတ်ပြန်ထားတဲ့ ဥပဒေစည်းကမ်းတွေကို လိုက်နာဖို့ အကြံပြုပါတယ်”
- “အသက်ငယ်သော ကလေးများကို လူကြီးများက နားလည်အောင်ပြောပြပေးစေချင်တယ်။”
- “အတင်းလက်ဆေးခိုင်းတာထက် နားလည်အောင်ပြောပြီး အသိပညာပေးစေချင်တယ်။”
- သတင်းအချက်အလက်အမှားတွေ၊ ကောလဟာလတွေကို ရပ်ရွာထဲမှတစ်ဆင့် ကလေးများထံ မပြန့်ပွားစေရန် သတိပြုစေချင်တယ်။



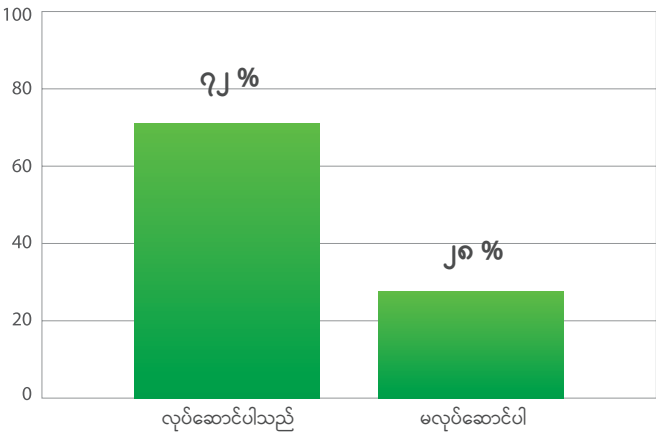
“Our Rights, Our Voices!”

“ကျွန်ုပ်တို့အခွင့်အရေး၊ ကျွန်ုပ်တို့အသံ”

ကလေးများအပေါ် COVID-19 ၏အကျိုးသက်ရောက်မှုများအား လေ့လာဆန်းစစ်မှုမှ တွေ့ရှိချက်များ
 ကလေးများ၏ပညာရေးဆိုင်ရာအခွင့်အရေးအပေါ် COVID-19 ၏ အကျိုးသက်ရောက်မှု

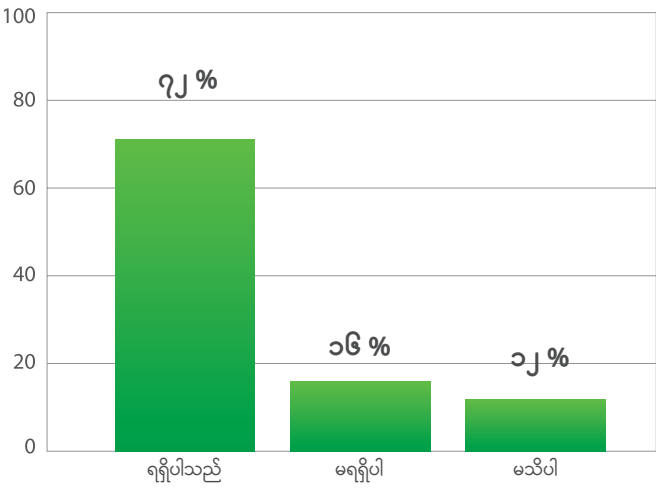
ကျွန်ုပ်တို့အခွင့်အရေး၊ ကျွန်ုပ်တို့အသံ စစ်တမ်းတွင် အသက် ၁၃ နှစ်နှင့် ၁၈ နှစ်ကြား ကလေးဦးရေ ၃၄၄ ဦး၏ ဆွေးနွေးတင်ပြချက်များ အရ COVID-19 ကြောင့် ကလေးများ၏ ပညာရေးဆိုင်ရာအခွင့်အရေးအပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုများ၊ ပညာရေးဆိုင်ရာ စိုးရိမ်ပူပန်မှုများ၊ သက်ဆိုင်ရာပညာရေးဌာနသို့ အကြံပြုချက်များကို ဤလေ့လာဆန်းစစ်မှုတွေ့ရှိချက်မှတ်တမ်းတွင် အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

အရည်အသွေးဆိုင်ရာလေ့လာဆန်းစစ်မှုအရ COVID-19 ကာလအတွင်း အိမ်မှာနေ၍ ကျောင်းသင်ခန်းစာအပြင်၊ ကျောင်းပြင်ပသင်ခန်းစာများကို သင်ယူလေ့လာမှုများကို ကလေးများအနေဖြင့် ဆက်လက်လုပ်ဆောင်နေမှုနှင့် ပတ်သက်၍ အောက်ဖော်ပြပါ ဗားဂရပ်တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း ၇၂% သော ကလေးများက သင်ယူမှုတစ်ခုခုကို ဆက်လက်လုပ်ဆောင်နေသော်လည်း ၂၈ % သော ကလေးများအနေနှင့် သင်ယူမှုဆက်လက် မလုပ်ဆောင်ကြောင်း တွေ့ရသည်။



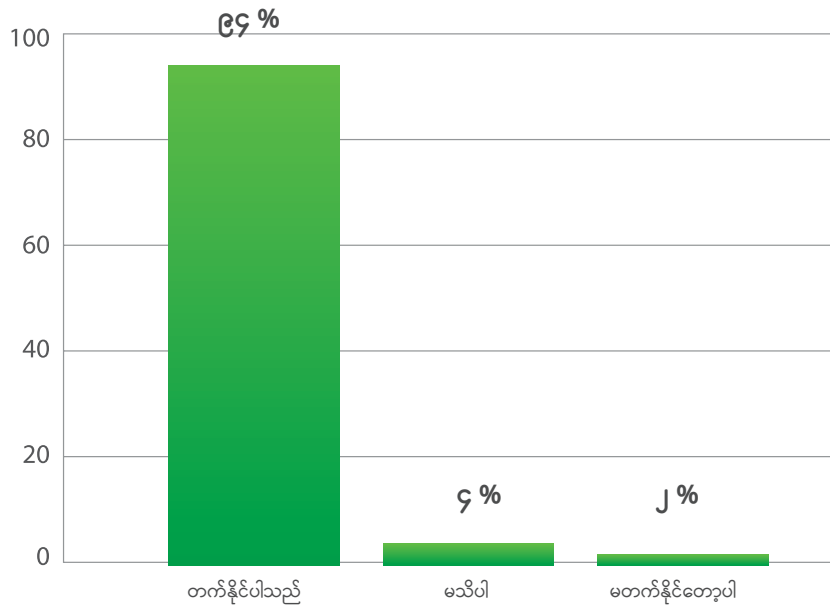
၁။ COVID-19 ကာလအတွင်း ကလေးများ ပညာဆက်လက် သင်ကြားမှုအခြေအနေပြဗားဂရပ်

ကလေးများအနေနှင့် ကျောင်းပြန်ဖွင့်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ အခြေခံပညာဦးစီးဌာနမှ သို့မဟုတ် မိမိတို့ကျောင်းများမှ ထုတ်ပြန်သော သတင်းအချက်အလက်များကို ရရှိခြင်း ရှိ/မရှိအပေါ် ဆန်းစစ်ရာတွင် ကလေးများ၏ ၇၂ % သည် ယင်းပညာရေးဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များကိုရရှိနေသော်လည်း ၁၆ % မှာ မရရှိသည့်အပြင်၊ ၁၂ % မှာ မသိရှိကြောင်းတွေ့ရသည်။



၂။ ကျောင်းပြန်ဖွင့်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ အခြေခံပညာဦးစီးဌာနမှ ထုတ်ပြန်သောသတင်း အချက်အလက်များကိုရရှိမှု အခြေအနေပြဗားဂရပ်

COVID-19 ကာလအလွန်ကျောင်းပြန်ဖွင့်ပါက ကလေးများအနေနှင့် ကျောင်းပြန်တက်နိုင်မည့်အခြေအနေကိုဆွေးနွေးရာတွင် ကလေးများ၏ ၉၄% မှ ပြန်တက်နိုင်မည်ဖြစ်သော်လည်း ၂ % မှာ မတက်နိုင်တော့ကြောင်းနှင့် ၄ % မှာ ကျောင်းပြန်တက်နိုင်/ မတက်နိုင်မသေချာကြောင်း တွေ့ရသည်။



၃။ COVID-19 အလွန်တွင် ကလေးများကျောင်းပြန်တက်နိုင်မှုအခြေအနေပြဗားဂရပ်

COVID-19 က ကလေးများ၏ ပညာရေးအပေါ် ဘယ်လိုအကျိုးသက်ရောက်စေသလဲ

အရည်အသွေးဆိုင်ရာစစ်တမ်းအရ ကလေးများအနေနှင့် COVID-19 ကြောင့် ပညာရေးအပေါ်သက်ရောက်နိုင်မှုများကို အောက်ပါအတိုင်း ပြောဆိုတင်ပြသွားခဲ့ကြသည်။

- “ကျောင်းတက်ချိန်ရောက်နေပြီ၊ကျောင်းမတက်ရဘူး။ စာသင်နောက်ကျမယ်”
- “စာသင်ချိန်တွေ ပြည့်ပြည့်ဝဝ မရရင် ပညာရေးကို ထိခိုက်သွားမယ်”
- “နေရာသီကျောင်းပိတ်ရက်မှ ကိုဗစ်ကြောင့် သင်တန်းတွေပိတ်ထားရလို့ လေ့လာသင်ယူခွင့်တွေ ဆုံးရှုံးတယ်”
- “နေရာသီမှာ အင်္ဂလိပ်စာ၊ ကွန်ပျူတာသင်တန်း၊ ပညာရေးကိုမြှင့်တင်တဲ့သင်တန်းများကို တက်ကြရတယ်၊ အခုမတက်ရတော့ ထိခိုက်တယ်”
- “Online class အနေဖြင့် ပညာကို သင်ကြားပေးမယ်လို့တော့ ကြားသိထားတယ်။ သို့သော် ကျေးရွာထဲမှာ မီးမကြာမကြာပျက်နေတာကြောင့်သင်ကြားမှုက အဆင်မပြေနိုင်ပါ။ ကျေးရွာထဲမှာ ငွေချမ်းသာတဲ့သူတွေ သိပ်မရှိပါ။ online media သုံးဖို့ဆိုတာ မည်သို့မှ အဆင်မပြေနိုင်ကြောင်း၊ သုံးစွဲနိုင်သူက အနည်းအကျဉ်းသာရှိတယ်”
- “သင်ရိုးညွှန်းတမ်းတွေက နောက်ကျ၊ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းလျော့မယ်ထင်တယ်”
- “ကျောင်းပြန်ဖွင့်ရင် ဆရာမလုံလောက်ပါ့မလား၊ စာသင်ခန်းတွေ လုံလောက်ပါ့မလား။ အခန်းတွေခွဲသင်မယ်လို့တော့ ကြားတယ်။ ကျောင်းဖွင့်ချိန်မှာ တစ်ခန်းကို ၁၀ ဦး ၂၀ ဦးလောက်သာ ထားမယ်။ တစ်ဦးကိုတစ်ဦး ၃ ပေ ၆ ပေ အကွာထားမယ် ပြောကြတယ်၊ ကျောင်းသား ၆၀ ရှိတော့ အခန်းလောက်နိုင်မှာမဟုတ်ဘူး၊ စိတ်ပူမိတယ်”
- “ဆရာ၊ဆရာမတွေ နေ့တိုင်း ကျောင်းသွားရမယ်ထင်တယ်၊ ဆရာဦးရေ မလုံလောက်မှုတွေဖြစ်နိုင်တယ်”

ပညာရေးမှာ ကလေးနှစ်မျိုးနှစ်စားရှိတယ်။ opportunity (အခွင့်အလမ်း) ရနိုင်တဲ့ကလေးအမျိုးအစားရယ်။ under privilege (အခွင့်အလမ်းမဲ့) ဖြစ်နေတဲ့ ကလေးမျိုးရယ်ဖြစ်တယ်။ အထူးသဖြင့် ရွာထဲမှာရှိတဲ့ ကလေးတွေက အခွင့်အလမ်းမဲ့တဲ့ ကလေးတွေများတယ်။ internet လက်လှမ်းမီမှုမရှိတဲ့ ကလေးမျိုးကတော့ ပညာရေးက တကယ်နောက်ကျသွားပြီပေါ့နော်။ မြို့မှာရှိတဲ့ကလေးတွေကတော့ အခွင့်အလမ်းတွေရနိုင်တော့ internet ကနေ online training တွေ တက်နိုင်တယ်။ ပညာရေးက အခြေအနေအရ နောက်ကျတယ်ပြောပေမဲ့၊ သူတို့လိုကလေးတွေက တစ်ခြားနည်းလမ်းနဲ့ ပညာရေးအခွင့်အလမ်းတွေအများကြီး ရနိုင်တယ်။ ရွာက ကလေးတွေကတော့ အခြားဗဟုသုတတွေလည်း မရဘူး။ ရွာထဲမှာ စာကြည့်တိုက်တောင်မရှိဘူးဆိုတော့ ပညာရေးကတော့ အများကြီး ထိခိုက်တယ်။ ကျောင်းဖွင့်ရင် မနက်ပိုင်းနဲ့ ညနေပိုင်းခွဲပြီး Social distancing နည်းနဲ့သွားမယ် တစ်နေ့ကုန် သင်ရတာတောင် Lessons က မပြီးဘူးဆို တချို့က Morning မှာသင် တချို့က evening မှာသင်ဆိုရင် ဘယ်လိုလုပ် Lessons ပြီးနိုင်မှာလဲပေါ့နော်။ Lessons ပြီးနိုင်တာတောင် အရမ်း Highly developed မဖြစ်သေးဘူးဆိုတော့ အဲ Lessons မပြီးရင် ဘယ်လောက်များ Undeveloped ဖြစ်သွားမှာလဲ သမီးဦးနှောက်ထဲမှာ very first ရောက်လာပါတယ်။

(ရှာဘီ၊ ၁၇ နှစ်၊ မ၊ တီးတိန်)

ပုံမှန်ဆို ဇွန်မှာ ကျောင်းဖွင့်ပြီ။ အခုက ဇူလိုင်မှ အထက်တန်းစဖွင့်မယ်လို့ ကြားတယ်။ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းတွေက နောက်ကျ၊ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းလျော့မယ် ထင်တယ်။ ဘယ်လိုလာမယ်ဆိုတာ မသိသေးဘူး။ ကျောင်းပြန်ဖွင့်ရင် ဆရာမလုံလောက်ပါ့မလား၊ စာသင်ခန်းတွေ လုံလောက်ပါ့မလား စိတ်ပူမိတယ်။ အခန်းတွေခွဲ သင်မယ်လို့တော့ ကြားတယ်။ ကိုဗစ်က ပညာရေးကိုအများကြီး ထိခိုက်စေပါတယ်။ ကျောင်းဖွင့်ချိန်မှာ တစ်ခန်းကို (၁၀ ဦး ၂၀ ဦး)လောက်သာ ထားမယ်။ တစ်ဦးကို (၃ ပေ၊ ၆ ပေ) အကွာ ထားမယ် ပြောကြတယ်။ ကျောင်းသား (၆၀) ရှိတော့ အခန်းကလောက်နိုင်မှာမဟုတ်ဘူး။ တစ်ပတ်ခြားစီတက်ရမယ်ဆိုလဲ ကျောင်းသား (၆၀) မှာ (၂၀) လောက်ပဲ စာကြိုးစားတာရှိတယ်။ စာကျက်ပျင်းတယ်။ ရက်တိုင်းစာသင်နေတာတောင်မရဘူး။ ခုလိုဆိုစာတတ်ပါ့မလား စိုးရိမ်မိတယ်။

(မအဲလက်စ်လေးမြာ၊ ၁၄ နှစ်၊ မ၊ ကယား)

ကလေးများ၏ပညာရေးအပေါ် COVID-19 ၏ အကျိုးသက်ရောက်စေမှုများအားသုံးသပ်ချက်

မြန်မာပြည်တွင် COVID-19 စတင်ဖြစ်ပွားသည့်အချိန်ကာလသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် နွေရာသီ ကျောင်းရက်ရှည်ပိတ်သည့်ကာလဖြစ်နေခြင်းသည် ကလေးများတွင် ရောဂါကူးစက် ပြန့်ပွားခြင်းမရှိရန်၊ အိမ်မှာနေ၍လူစုလူဝေးရှောင်ရှားရန်အခွင့်သာသည့် အချက်ဖြစ်စေသည်။ ပုံမှန်အားဖြင့် ကျောင်းရက်ရှည်ပိတ်သည့် နွေရာသီကာလများတွင် ကျောင်းပြင်ပ ပညာရေးအထောက်အကူပြုသင်တန်းများ၊ ဘာသာရေးနှင့်လူမှုပေါင်းသင်းမှု အသိပညာဖွံ့ဖြိုးရေး အထောက်အကူပြု၊ ယဉ်ကျေးလိမ္မာသင်တန်းများ တက်ရောက်လေ့ရှိသည်။ COVID-19 ကြောင့် လူစုလူဝေးပြုလုပ်ခြင်း၊ သင်တန်းများပြုလုပ်ခြင်းကို ရပ်ဆိုင်းထားရသည့်အတွက် ကလေးများအနေဖြင့် သင်ယူမှုအခွင့်အလမ်းများ ဆုံးရှုံးရကြောင်းကို ပြောကြားကြသည်။

ယင်းသို့ နွေကျောင်းပိတ်ချိန်ကာလအတွင်း ကျောင်းပြင်ပသင်ခန်းစာများ (သို့မဟုတ်) ပညာရေးအထောက်အကူပြု အခြားသင်ယူမှုအခွင့်အရေးများ ဆုံးရှုံးသွားသော်လည်း မိမိတို့၏ လူကြီးမိဘများ၏အကူအညီဖြင့် ကလေးများအိမ်တွင်းမှာပင် သင်ယူမှုတစ်ခုခုကိုဆက်လက်လုပ်ဆောင်နိုင်ကြသည့် ကလေးအများစု ရှိကြသည်။ သို့သော် ကျေးရွာများတွင်နေထိုင်ကြသော၊ နည်းပညာသုံး သင်ယူမှုများကို လက်လှမ်းမမီသော၊ ဝေးလံသည့်နေရာဒေသများမှ ကလေးများမှာ ဤကဲ့သို့သော အခွင့်အရေးများ လုံးဝမရှိကြောင်း သုံးသပ်ရရှိသည်။ ထို့အပြင် COVID-19 အလွန်ကာလတွင် ကျောင်းများပြန်ဖွင့်ပါက ကလေးအနည်းစုမှာ ကျောင်းပြန်မတက်နိုင်သည့် အလားအလာရှိကြောင်း သုံးသပ်တွေ့ရှိရသည်။ ကလေးများပညာရေးဌာနမှ ထုတ်ပြန်သည့် ပညာရေးဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များကို ပိုမိုလက်လှမ်းမီမှု လိုအပ်ကြောင်းနှင့် ကျောင်းများ အချိန်မှီဖွင့်နိုင်ပါက အဆင်မပြေမှုများရှိလာမည်ကိုလည်း ကလေးများအနေဖြင့် စိုးရိမ်မှုများရှိနေကြောင်းကို သုံးသပ်တွေ့ရှိရသည်။

ကလေးများ၏ပညာရေးအပေါ် COVID - 19 သက်ရောက်မှုများနှင့် ပတ်သက်၍ ကလေးများ၏ အကြံပြုချက်များ

COVID-19 မြန်မာနိုင်ငံတွင် စတင်ဖြစ်ပွားသည့်ကာလသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကျောင်းများပိတ်သည့် နွေရာသီကျောင်းပိတ်ကာလဖြစ်သော်လည်း၊ COVID-19 ကူးစက်မှုသည် ကျောင်းများပိတ်သည့်ပြင် ဖွင့်လှစ်သည့်အခါတွင် ဖြစ်ပွားနေသဖြင့် ကျောင်းများ ဆက်လက်ပိတ်ထားရပြီး ကျောင်းများပြန်လည် ဖွင့်လှစ်နိုင်ရေးအတွက် ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ အစီအစဉ်များကို ကလေးများအနေဖြင့် အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ သိရှိထားသည်။ သို့သော် ကလေးများမှာ သူတို့၏ပညာရေးနှင့်ပတ်သက်ပြီး စိုးရိမ်မှုများအပေါ် အောက်ပါအကြံပြုချက်များ တင်ပြသွားခဲ့ကြသည်။

ပညာရေးဌာနအနေနဲ့ -

- “ကိုဗစ်ကာလအတွင်းမှာ ကျောင်းအတွင်းတွင် Mask များ ထားပေးသင့်သည်။ လက်ဆေးပြီးမှ ကျောင်းကိုဝင်ဖို့၊ လက်ဆေးတဲ့နေရာများ ထားပေးရန်။ အတန်းထဲတွင် တစ်ယောက်တစ်ခုထိုင်တာမျိုး၊ ၃ ပေအကွာမှာ နေကြဖို့၊ ကိုဗစ်နဲ့ပတ်သက်တဲ့ အသိပညာပေးရန်၊ လိုအပ်သည့် ကျန်းမာရေးဆေးဝါးများ ထောက်ပံ့ပေးရန်၊ လက်ကမ်းစာစောင်များ မျှဝေပေးပါ”
- “ကျောင်းပြန်ဖွင့်လျှင် လက်ဆေးဘေစင်များကို နေရာတော်တော်များမှာ ထားပေးစေချင်တယ်”
- “ပညာရေးအနေနဲ့ ကလေးတွေကို Mask တပ်ခိုင်းမယ်ဆိုရင် ကလေးတွေကြာကြာ မတပ်နိုင်ဘူး၊ အသက်ရှူကြပ်နိုင်တယ်။ အဲ့ဒီအတွက် ကလေးတွေကို တစ်ယောက်ကိုတစ်ယောက် တော်တော်လေးခွာထားမှ ရောဂါကို ကာကွယ်နိုင်လိမ့်မယ်လို့ထင်ပါတယ်”

COVID-19 ကာလအတွင်း ကလေးများ၏ပညာရေးနှင့်ပတ်သက်သော အထွေထွေအကြံပြုချက်

- ကျောင်းပြန်ဖွင့်မည့်အစီအမံများနှင့်ပတ်သက်သည့်သတင်းအချက်အလက်များနှင့် လိုက်နာလုပ်ဆောင်ရမည့်အလေ့အထများကို ကလေးများနားလည်နိုင်သည့်နည်းလမ်းဖြင့် ကြိုတင်အသိပေးခြင်း၊ လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးထားခြင်း။
- COVID-19 ကာလအတွင်းမှာ ကလေးများပညာသင်ခွင့်ရရှိအောင် ကျောင်းများပြန်လည်ဖွင့်ရာတွင် ကျန်းမာရေးဌာန၏လမ်းညွှန်ချက်များနှင့်အညီ ကလေးများကိုရောဂါကူးစက်မှုမရှိအောင် ကျောင်းများတွင် လိုအပ်သည့် အစီအမံများလုပ်ဆောင်ရန်အတွက် လုံလောက်သည့် ရံပုံငွေချထားပေးရန်၊ လိုအပ်ပါက ရံပုံငွေတည်ထောင်ခွင့်ပေးရန်။
- ယင်းသို့ ကျန်းမာရေးဌာန၏ ညွှန်ကြားချက်များနှင့်အညီ ကျောင်းတွင်အစီအမံများပြည့်မီအောင် လုပ်ဆောင်နိုင်ရန်အတွက် ကျောင်းအဆင့်တွင် ရပ်ရွာလူထု၊ မိဘဆရာအသင်း၊ အဖွဲ့အစည်းများနှင့်အတူ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန်။
- လိုအပ်ပါက အခြားနည်းလမ်းများ(ဥပမာ - နည်းပညာသုံး၍ အဝေးရောက်စနစ်ဖြင့် သင်ကြားခြင်း) ဖြင့် ကလေးများ၏ ပညာရေးမြှင့်တင်ရန် စီမံဆောင်ရွက်ရာ၌ ဝေးလံခေါင်ဖျားသောဒေသများမှ ကလေးများ၊ နည်းပညာလက်လှမ်းမမီနိုင်သောကလေးများ၊ မသန်စွမ်းကလေးများအား ချန်လှပ်ထားခြင်း မရှိစေသည့် နည်းလမ်းများကို စီစဉ်ဆောင်ရွက်ရန်။
- COVID-19 ကြောင့် မိသားစုများ၏ ဝင်ငွေထိခိုက်မှုရှိခြင်း၊ အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်းနည်းပါးသော မိသားစုများရှိကလေးများသည် ကျောင်းပြန်ဖွင့်သည့်အခါ ကျောင်းထွက်ရသည့်အခက်အခဲများ ရှိနိုင်သည်။ ထိုကဲ့သို့သော ကလေးများ၏ ပညာရေးဆက်လက်သင်ကြားခွင့်ရရှိရန်နှင့်၊ ကျောင်းထွက်နှုန်း နည်းပါးစေရန် COVID-19 ကြောင့် မိသားစုများ၏ ဝင်ငွေထိခိုက်မှုရှိခြင်း၊ အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်း နည်းပါးသောမိသားစုများအား အလုပ်အကိုင်အခွင့်အရေး ဖန်တီးပေးခြင်းများ၊ ကလေးများ၏ပညာရေးအတွက် ပံ့ပိုးမှုများ ပြုလုပ်ပေးရန်။



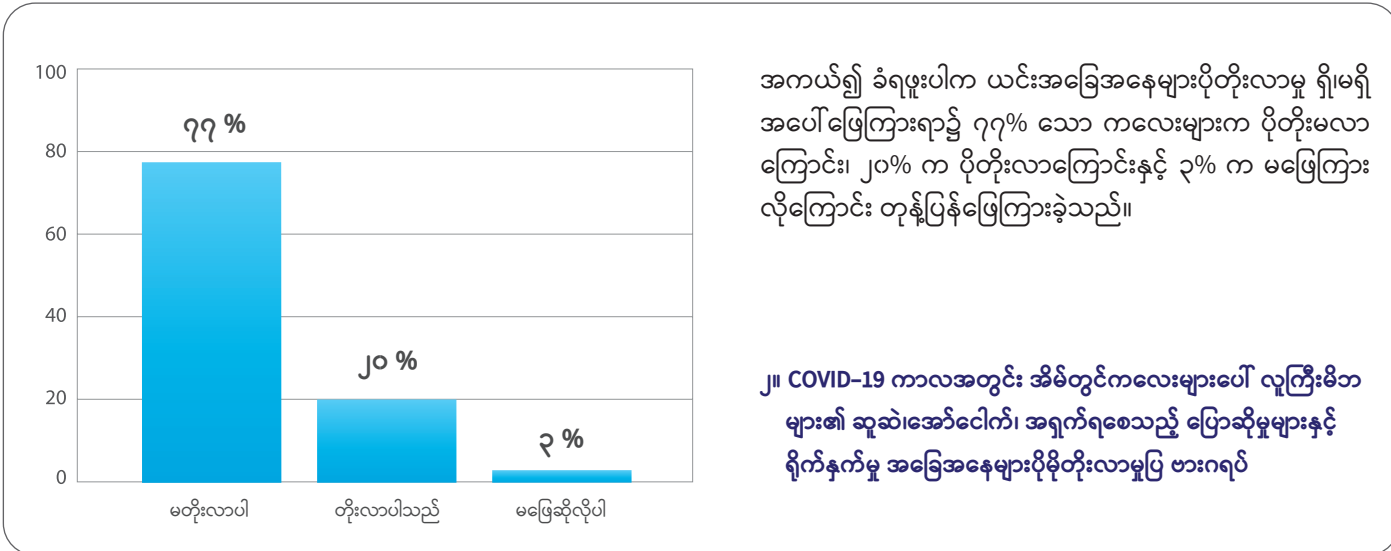
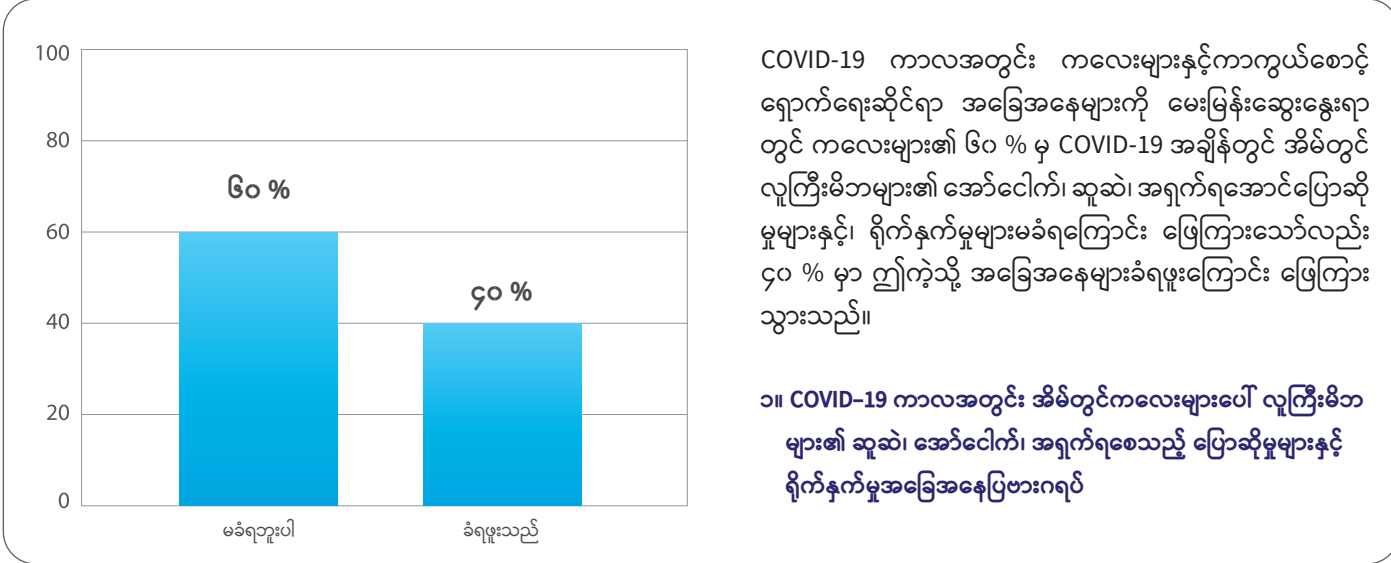
“Our Rights, Our Voices!”

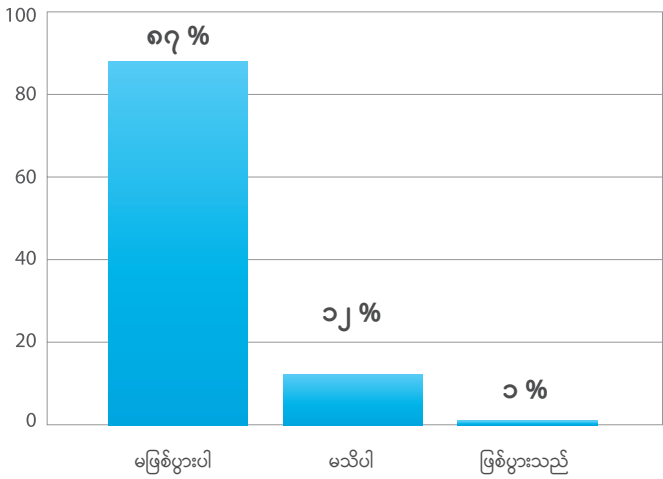
“ကျွန်ုပ်တို့အခွင့်အရေး၊ ကျွန်ုပ်တို့အသံ”

ကလေးများအပေါ် COVID-19 ၏အကျိုးသက်ရောက်မှုများအား လေ့လာဆန်းစစ်မှုမှ တွေ့ရှိချက်များ
 ကလေးများ၏ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများနှင့် စိတ်ခံစားမှုများအပေါ်
 COVID-19 ၏ သက်ရောက်မှု

ကျွန်ုပ်တို့အခွင့်အရေး၊ ကျွန်ုပ်တို့အသံ စစ်တမ်းတွင် အသက် ၁၃ နှစ်နှင့် ၁၈ နှစ်ကြား ကလေးဦးရေ ၃၄၄ ဦး၏ ဆွေးနွေးတင်ပြချက်များ
 အရ COVID-19 ကြောင့် ကလေးများ၏ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးဆိုင်ရာအခွင့်အရေးအပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုများ၊ စိတ်ခံစားမှု
 အခြေအနေများ၊ စိုးရိမ်ပူပန်မှုများနှင့် သက်ဆိုင်ရာသို့ အကြံပြုချက်များကို ဤကလေးများအပေါ် COVID-19 ၏အကျိုးသက်ရောက်မှု
 များအား လေ့လာဆန်းစစ်မှု တွေ့ရှိချက်များမှတ်တမ်းတွင် အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

COVID-19 ကြောင့် ကလေးများ၏ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးဆိုင်ရာအခွင့်အရေးအပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှု





COVID-19 ကာလအတွင်း ကလေးများအပေါ် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အခြေအနေများ ရပ်ရွာထဲတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် အခြေအနေများအပေါ် တုန့်ပြန်ဖြေကြားရာ၌ ၈၇% သော ကလေးများက မဖြစ်ပွားခဲ့ကြောင်း၊ ၁၂% မှ မသိကြောင်းနှင့် ၁% မှ ဖြစ်ပွားခဲ့ကြောင်း တုန့်ပြန်ဖြေကြားခဲ့သည်။

၃။ COVID-19 ကာလအတွင်း ကလေးများပေါ်လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အခြေအနေများရှိခဲ့မှု အခြေအနေပြ ဗားဂရပ်

COVID-19 က ကလေးတို့ရဲ့ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးအခြေအနေများကို ဘယ်လိုအကျိုးသက်ရောက်စေသလဲ

COVID-19 ကာလမှာ ကလေးများ၏ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများအပေါ် သက်ရောက်မှုများကို ကလေးများနှင့်တွေ့ဆုံ ဆွေးနွေးရာတွင် ကလေးများမှ အောက်ပါအတိုင်း ဖွင့်ဟဆွေးနွေးခဲ့ကြသည်။

- “ကိုဗစ်ကာလမှာ ကလေးတွေကို ပိုမိုဆူပူကြိမ်းမောင်းတာတွေရှိပါတယ်”
- “အိမ်မှာမိဘတွေရဲ့ ဂရုဏာဒေါသစိတ်နဲ့ ဆူငေါက်တာလည်း ခံရပါတယ်”
- “ကလေးအများစုကတော့ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာမှာ အများဆုံးထိခိုက်ကြပါတယ်”
- “အဓိက ကတော့ မိဘတွေက ကိုယ့်ရဲ့ stress release (စိတ်ပင်ပမ်းမှုတွေကိုဖြေလျှော့ဖို့) အတွက် အကြမ်းပြောတာ၊ အရမ်းဆဲကြတာရှိတယ်”
- “အိမ်တွင်းအကြမ်းဖက်မှု ပိုများလာတယ်။ အဓိကကတော့ အဖေကအပြင်ထွက် အလုပ်မလုပ်တော့ဘူး။ ကိုဗစ်အချိန်မှာ အိမ်မှာပဲနေတယ်။ အိမ်အလုပ်တွေ ကူမလုပ်ဘူးဆိုပြီး စိတ်ဆိုးတာတွေရှိတယ်”
- “ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာကတော့ ကိုဗစ်မဖြစ်လည်း ရှိနေတာပဲ”

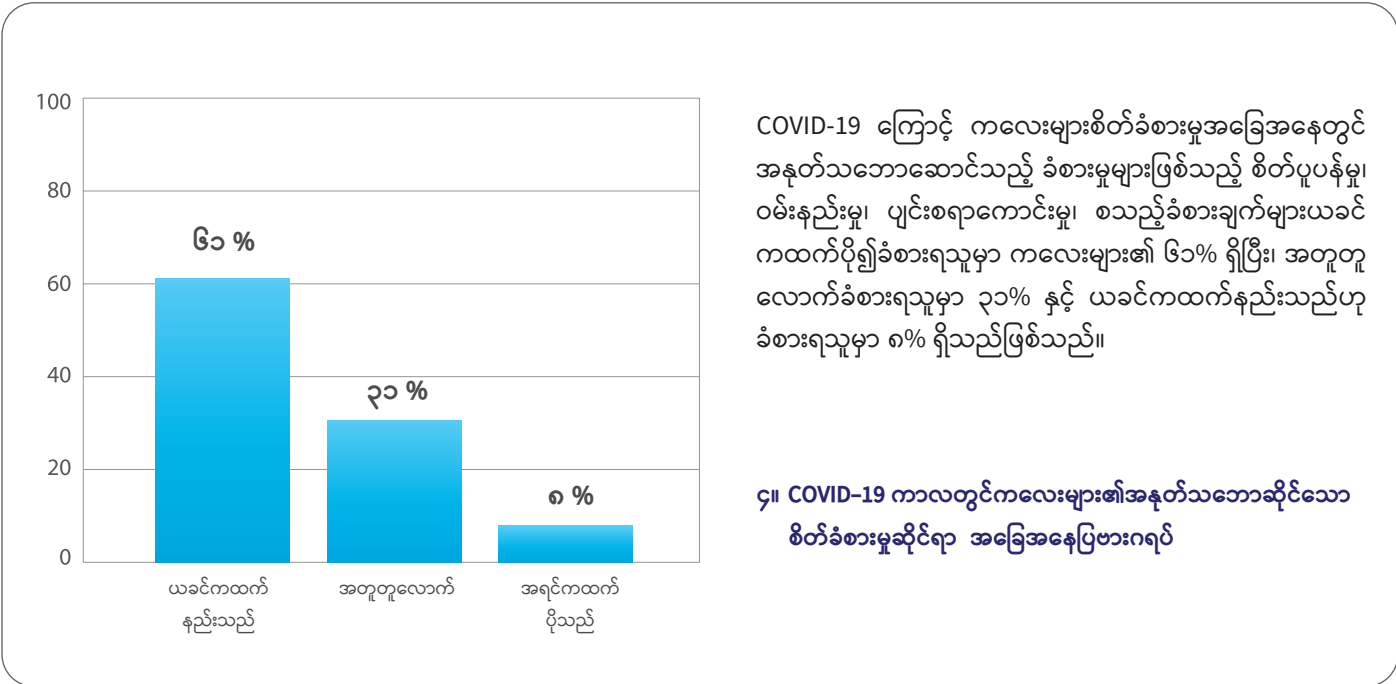
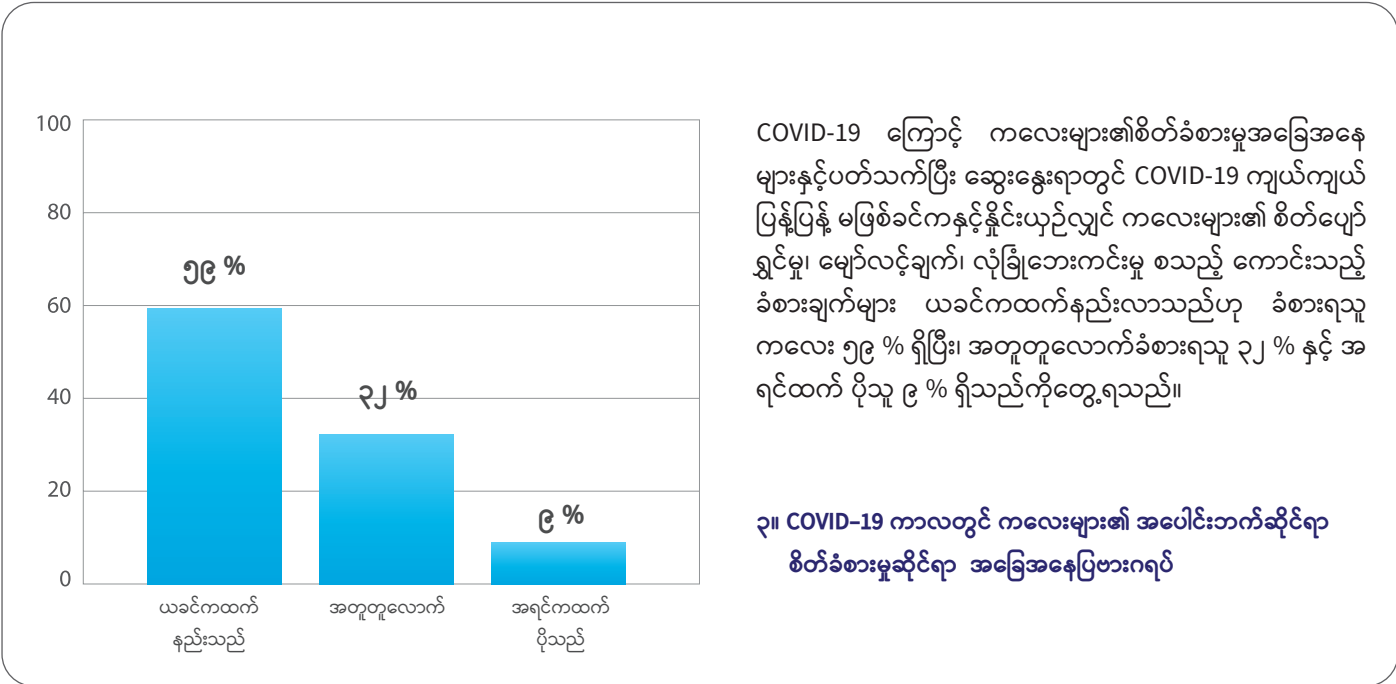
“အခြေအနေက နှစ်မျိုးရှိပါတယ်။ အဆင်ပြေတဲ့မိသားစုက ခါတိုင်းဆို အလုပ်လုပ်ရလို့ ကလေးတွေနဲ့အတူမရှိရဘူး။ အခုအတူရှိနေရတော့ ပိုပြီးဂရုစိုက်ဖြစ်တယ်။ ဝင်ငွေလည်း လုံလုံလောက်ရှိတယ်။ စားဝတ်နေရေးလည်း လုံလောက်တော့ အစားအသောက်ကျွေးတာ၊ အတူနေတာတွေ လုပ်ပေးနိုင်တယ်။ အဆင်မပြေတဲ့မိသားစုကတော့ အတူတူနေချိန်မှာ ကလေးတွေက ဂျီကျတယ်။ အစားစားချင်တယ် ပြောလိုက်ရင် အမေက အဆင်မပြေပါဘူးပြောပြီး ချက်ချင်း ရိုက်တာတွေ ရှိတယ်။ လက်တွေ့လည်း ကြုံနေရတယ်။ ဒါကတော့ သေးသေးမွှားမွှားလေးတွေပါ။ ဒီထက်ကြီးတာတွေလည်း ရှိနိုင်တယ်။

(နိုင်လင်းသူ၊ ၁၇ နှစ်၊ ကျား၊ ကယားပြည်နယ်ကလေးကွန်ရက်)

COVID-19 ကြောင့် ကလေးတို့ရဲ့ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးအခြေအနေများကို မည်သို့အကျိုးသက်ရောက်စေသည့်အချက်အပေါ် သုံးသပ်ချက်

ကလေးများအပေါ် အကြမ်းဖက်ခြင်း၊ အလွဲသုံးခြင်းများသည် COVID-19 ကာလမတိုင်မီကတည်းကရှိခဲ့ပြီး COVID-19 ကာလအတွင်းတွင် မိဘလူကြီးများ၏ အအော်အငေါက်ခံရမှု၊ အရှက်ရအောင်ပြောဆိုမှု၊ ဆူပူကြိမ်းမောင်းမှု၊ ရိုက်နှက်မှုများခံရကြောင်း ကလေးအများစုက ဖြေကြားသွားသည်။ ကလေးများအပေါ် ယင်းသို့ပြုမူခြင်းများသည် COVID-19 ကာလအတွင်းတွင် ပိုမိုများလာကြောင်း ကလေးအချို့၏ တုန့်ပြန်ဖြေကြားမှုများမှ သိရသည်။ ယင်းသို့ ရုပ်ပိုင်း၊ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာအပြင် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှုကိစ္စရပ်လည်း ရပ်ရွာထဲတွင်ရှိခဲ့ကြောင်း အနည်းငယ်သောကလေးများ၏ တုန့်ပြန်မှုများအရ သိရသည်။ ကလေးများနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးမှုများအရ ယင်းသို့လူကြီးမိဘများ အနေဖြင့် ကလေးများအပေါ် ပြုမူပြောဆိုမှုများသည် COVID-19 ကာလအတွင်း ပိုမိုတိုးလာခြင်းမှာ မိသားစုစားဝတ်နေရေးအကြပ်အတည်းများ၊ မိဘများ၏ စိတ်ပူပန်သောကရောက်မှုများ၊ စိတ်ပင်ပန်းမှုများကြောင့် ဖြစ်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု သုံးသပ်ရရှိသည်။

COVID-19 ကြောင့် ကလေးများ၏ စိတ်ခံစားမှုများ



COVID-19 ကြောင့် ကလေးတို့ ဘယ်လိုစိတ်ခံစားမှုရှိလဲ

ကျောင်းတက်ရတဲ့ ကလေးတွေက မတက်ရတော့မှာကို စိတ်ပူတယ်

အခုထက် ပိုဆိုးလာမှာ စိုးရိမ်တယ်။

ကိုယ့်ကိုကိုယ်ရော၊ မိသားစု ဝင်တွေကိုရော၊ ရပ်ရွာထဲက လူတွေကို ကူးစက်မှာအရမ်း စိတ်ပူတယ်။

COVID-19 ကြောင့် စိတ်ပူပန်မှု၊ စိတ်မပျော်ရွှင်မှုတွေ ရှိတယ်။ အိမ်မှာနေရတာ ပျင်းတယ်။ ပုံဆွဲတယ်။ ကျောင်း တက်ချင်တယ်။ နားမကြားသူဖြစ်တော့ စိုးရိမ်စိတ်တွေရှိ တယ်။ ရောဂါကူးမှာလည်း ကြောက်တယ်”
MDCDA - ကလေး

ကျောင်းမတက်ရတဲ့ ကလေးတွေအတွက် စိတ်ပူတယ်

ကျောင်းပြန်တက်ရတော့မယ် ဆိုတော့လည်း ရောဂါကိုကြောက်တယ်

ကလေးတွေဆိုတာ အပြင်ကို သွားချင်လာချင်ကြတယ်။ အဲ့လိုသွားရင်း ကူးစက်နိုင်တဲ့အတွက် စိုးရိမ်ပူပန်မှုတွေရှိပါတယ်။

ဒီရောဂါကြီးဖြစ်တော့ ကိုယ့်အိမ်စီးပွားကျမှာ စိုးရိမ် တယ်။ ဝင်ငွေမရှိတော့ ဒီအတိုင်းပဲ ထိုင်စားနေရတော့ စီးပွားကျမှာ စိုးရိမ်တယ်

ဒီရောဂါကြီး ကိုယ့်နယ်ဖက်ကိုလာမှာ စိုးရိမ်တယ်။

အလုပ်လုပ်နေရတဲ့ ကလေးတွေမှာလည်း စိုးရိမ်ပူပန်နေရတယ်။ လုပ်ငန်းခွင်မှာလည်း လက်ခဏခဏ ဆေးနေလို့ အဆင်ပြေမှာမဟုတ်ဘူး၊ လူပေါင်းစုံနဲ့ ဆက်ဆံနေရတော့ ကူးမှာ စိုးရိမ်နေရတယ်။

COVID 19 ရောဂါကြီးက လုံးဝကြီး မပျောက်သွားမှာကို စိုးရိမ်ပါတယ်

ဆော့လဲဆော့ချင်တယ်။ ဒါကြီးဝင်မှာလဲ ကြောက်တယ်။ ဘယ်သူဆီမှာ ပိုးပါသလဲ၊ ကိုယ့်မှာပဲ ပိုးပါသလား၊ မမြင်ရဘူးလေ၊ အဲ့တော့ စိတ်ပူရတာပေါ့

အချိန်မြန်မြန်နဲ့ ပျောက်သွား
စေချင်ပါတယ်။ မမြင်ရတဲ့
ရောဂါဖြစ်တဲ့အတွက်
ကူးစက်မှုနှုန်း များမသွားဖို့
ဆုတောင်းရမယ်

ကျောင်းပြန်ဖွင့်လာရင် နေ့တိုင်းအပြင်ထွက်ရရင်
Mask မလုံလောက်နိုင်ဘူး။ ငယ်တဲ့ကလေးတွေ
စနစ်တကျ မသုံးတတ်မှာ၊ မစွန့်ပစ်တတ်မှာ
စိုးရိမ်ရတယ်

ကိုယ့်ကိုကိုယ်ရော၊ မိသားစု
ဝင်တွေကိုရော၊ ရပ်ရွာထဲက
လူတွေကို ကူးစက်မှာ အရမ်း
စိတ်ပူတယ်။

ဒီရောဂါ မပျောက်မချင်း
စိတ်ပူနေရမှာဘဲ

ကျောင်းတွေ
တစ်နှစ်လုံးနားလိုက်ရမှာ
စိုးရိမ်တယ်။

စားဝတ်နေရေးအတွက်
အလုပ်လုပ်နေရတဲ့
မိဘတွေကို စိတ်ပူတယ်။

အဓိကစိတ်ပူပန်တာတော့ ပညာရေးပါ။
ကလေးတွေ ပညာရေးနှောင့်နှေးသွားမှာကို
စိုးရိမ်တယ်

ရိုးရိုးနေမကောင်းရင်တောင်
ကိုယ့်ကိုကူးပြီလားဆိုပြီး
အရမ်းစိုးရိမ်စိတ်ဖြစ်တယ်။

မိသားစုတွေအလုပ်လက်မဲ့
ဖြစ်နေတာကြောင့် စားဝတ်နေ
ရေးတွေ အဆင်မပြေမှာ
ကြောက်တယ်

ပညာရေးမှာဆိုရင်
သင်ကြားရေးပိုင်းတွေမှာ
နှောင့်နှေးသွားမှာတွေ
စိုးရိမ်ပါတယ်။

ကလေးငယ်လေးတွေရှိရင်
ကလေးတွေအတွက် အာဟာရ
ချို့တဲ့မှာ စိုးရိမ်ရတယ်

ရပ်ရွာထဲမှာခိုးမှု၊ လုယက်မှုတွေရှိလာမှာ
စိုးရိမ်တယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့စား
ဝတ်နေရေးခက်ခဲလို့ပါ။

COVID-19 ကြောင့် ကလေးတို့ခံစားရသည့်စိတ်ခံစားမှုများအပေါ် သုံးသပ်ချက်

COVID-19 သည် ကမ္ဘာ့ကပ်ရောဂါဖြစ်သည့်အတွက် ပထမဆုံးအတည်ပြုလူနာ စတင်တွေ့ရှိသည့်နေ့ မတ်လ ၂၃ ရက်နေ့ကတည်းမှပင် မြန်မာနိုင်ငံရှိ လူအများမှာ စိုးရိမ်ထိတ်လန့်မှု၊ ပူပန်သောကရောက်မှုများ အများဆုံးစတင်ခဲ့သည်။ ကလေးများသည်လည်း မိသားစုဝင်များထံမှ လူများဖြစ်သည်အားလျော်စွာ လူကြီးများထံမှ၊ ရပ်ရွာထဲမှ ကြားသိရသည့် သတင်းအချက်အလက်များပေါ်မူတည်ပြီး မိမိတို့နှင့် မိသားစုများအတွက်စိုးရိမ်မှုများဖြစ်ခဲ့ကြသည်။ အဓိကအားဖြင့် ကလေးများသည် မိမိနှင့် မိမိ မိသားစုများကို COVID-19 ရောဂါကူးစက်ခံရမည်ကို စိုးရိမ်ခြင်း၊ မိမိတို့ပညာရေးအတွက် စိုးရိမ်ပူပန်ခြင်း၊ မိသားစုဝင်ငွေနှင့် စားဝတ်နေရေးအတွက် စိုးရိမ်ခြင်း၊ အလုပ်လုပ်နေရသောကလေးများအတွက်စိုးရိမ်ခြင်း၊ နောက်ဆက်တွဲအနေနှင့် ရပ်ရွာထဲတွင် ဒုစရိုက်မှုများဖြစ်လာမည်ကို စိုးရိမ်ခြင်းများ အစရှိသည့်စိုးရိမ်မှုများဖြစ်ပေါ်ခံစားနေရသည်ကို သုံးသပ်ရရှိသည်။ ကလေးများအနေနှင့် ယင်းကဲ့သို့ စိုးရိမ်စိတ်များ ဖြစ်ပေါ်ခံစားရသော်လည်း စိတ်လူမှုပိုင်းဆိုင်ရာကုစားမှုနှင့် ဆိုင်သည့်ဝန်ဆောင်မှုများမှာ လက်လှမ်းမီမီနိုင်၊ မသိနိုင်ဖြစ်နေသည်ကိုလည်း သုံးသပ်ရရှိပါသည်။)

COVID-19 ကြောင့် ကလေးများ၏ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများအပေါ်သက်ရောက်မှုများနှင့် ကလေးတို့စိတ်ခံစားနေရသည့် စိုးရိမ်ပူပန်မှုများနှင့်ပတ်သက်၍ ကလေးများ၏အကြံပြုချက်များ

- မိဘများအုပ်ထိန်းသူများအနေနှင့် ကလေးများအပေါ် ရုပ်ပိုင်းစိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အနိုင်ကျင့်မှုမြောက်သောစည်းကမ်းပေးခြင်းများ မကျင့်သုံးမိစေရန်သော်လည်းကောင်း၊ ကလေးများကို ထိထိရောက်ရောက် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုများပေးနိုင်ရန်အတွက်သော်လည်းကောင်း၊ COVID-19 and Tips for the parents ကဲ့သို့ COVID-19 နှင့်မိဘများအတွက် လမ်းညွှန်ချက်ကဲ့သို့ ပညာပေးများကို ထိထိရောက်ရောက် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဆောင်ရွက်ရန်။
- မိဘ၊ အုပ်ထိန်းသူများအနေဖြင့် ကလေးကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များကို စောလျှင်စွာ သတိပြုနိုင်ရန်နှင့် လိုအပ်သည့် ဝန်ဆောင်မှုများလက်လှမ်းမီရရှိရေးအတွက် သတင်းအချက်အလက်များဖြန့်ဝေပေးရန်။
- ကလေးများခံစားရသည့် စိုးရိမ်ပူပန်မှုများ လျော့ချပေးနိုင်သည့် စိတ်လူမှုဆိုင်ရာဝန်ဆောင်မှု (psychosocial support) များ ရနိုင်သည့် အစီအစဉ်များကို စနစ်တကျ စီစဉ်ဆောင်ရွက်ပေးရန်။



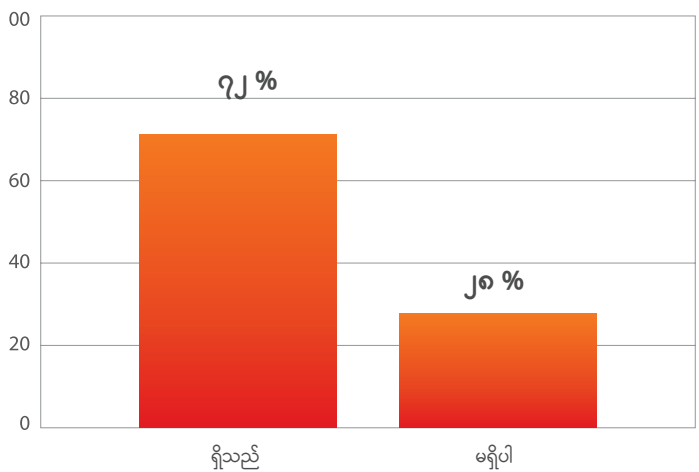
“Our Rights, Our Voices!”

“ကျွန်ုပ်တို့အခွင့်အရေး၊ ကျွန်ုပ်တို့အသံ”

ကလေးများအပေါ် COVID-19 ၏အကျိုးသက်ရောက်မှုများအား လေ့လာဆန်းစစ်မှုမှ တွေ့ရှိချက်များ မိသားစုများ၏ စားဝတ်နေရေးနှင့် အလုပ်လုပ်နေရသော ကလေးများအပေါ် COVID-19 ၏ သက်ရောက်မှု

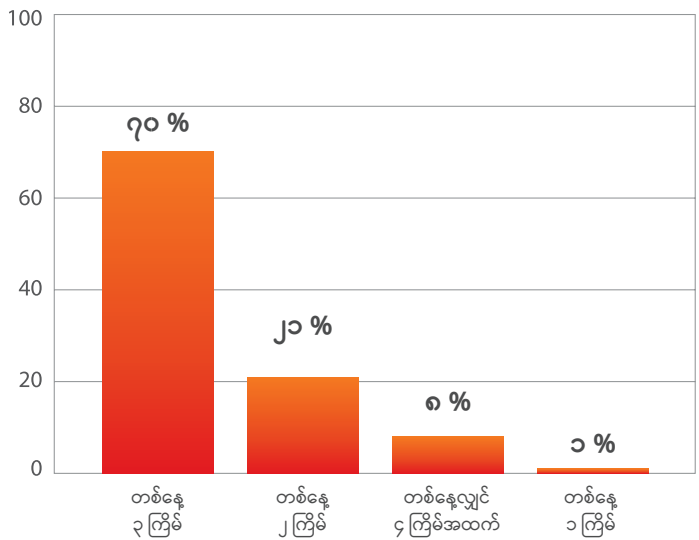
ကျွန်ုပ်တို့အခွင့်အရေး၊ ကျွန်ုပ်တို့အသံစစ်တမ်းတွင် အသက် ၁၃ နှစ်နှင့် ၁၈ နှစ်ကြား ကလေးဦးရေ ၃၄၄ ဦး၏ ဆွေးနွေးတင်ပြချက်များ အရ COVID-19 ကြောင့် အလုပ်လုပ်နေရသောကလေးများ၏ စားဝတ်နေရေးနှင့် အလုပ်အကိုင်များအပေါ်အကျိုးသက်ရောက်မှုများကို ဤလေ့လာဆန်းစစ်မှု တွေ့ရှိချက်မှတ်တမ်းတွင် အောက်ပါအတိုင်းဖော်ပြအပ်ပါသည်။

COVID-19 ကာလမှာ ကလေးများ၏ မိသားစုများအတွင်း နေ့စဉ်အိမ်ပြင်ထွက်၍ ဝင်ငွေရှာခြင်းအခြေအနေကို မေးမြန်းရာ ၇၂ % သောကလေးများ၏ မိသားစုမှာ နေ့စဉ်အိမ်ပြင်ထွက်၍ ဝင်ငွေရှာနေသူများရှိကြောင်း ဖြေကြားပြီး၊ ၂၈% က မရှိကြောင်း ဖြေကြားသည်။



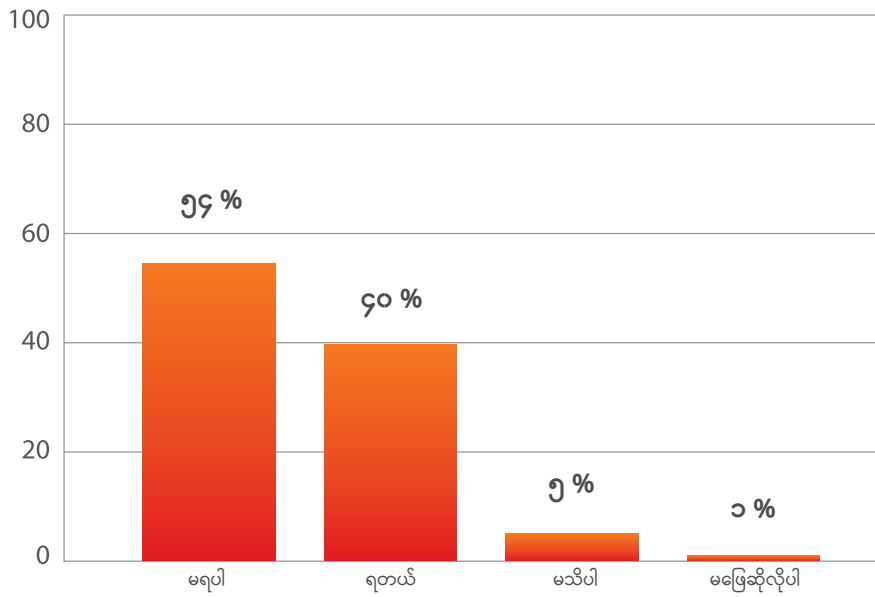
၁။ COVID-19 ကာလတွင် မိသားစုဝင်များမှ နေ့စဉ်အိမ်ပြင်ထွက်၍ ဝင်ငွေရှာနေသူ ရှိ/မရှိ အခြေအနေပြဗားဂရပ်။

COVID-19 ကာလအတွင်းမှာ ကလေးများထမင်းစားသုံးသည့်အကြိမ်အရေတွက်နှင့်ပတ်သက်သည့်အခြေအနေကိုမေးမြန်းရာ ကလေး ၇၀ % မှာ တစ်နေ့ ၃ ကြိမ်၊ ၈% မှာ ၄ ကြိမ်နှင့်အထက်၊ ၂၁ % မှာ ၂ ကြိမ်၊ နှင့် ၁ % မှာ ၁ ကြိမ်သာ စားသုံးရကြောင်းတွေ့ရသည်။



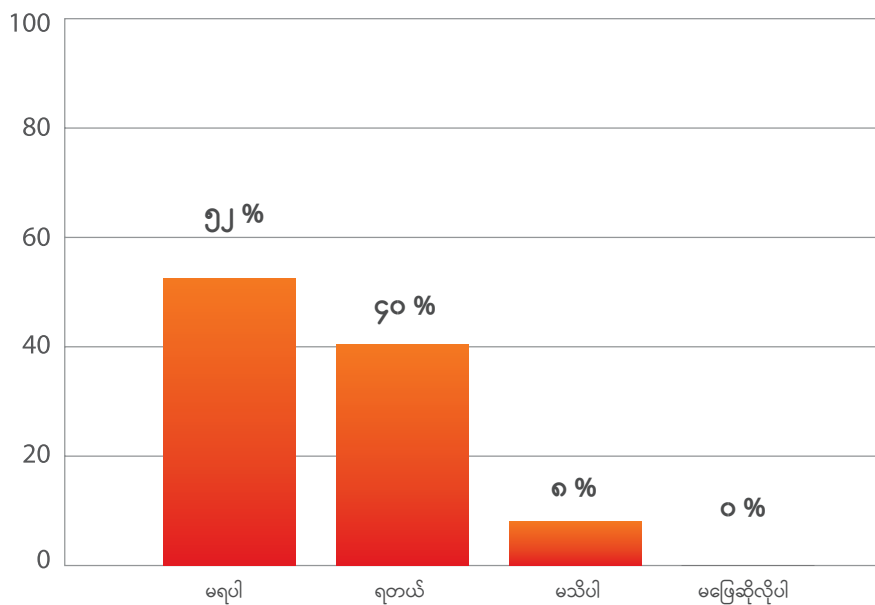
၂။ COVID-19 ကာလတွင် ကလေးများ တစ်နေ့တာ ထမင်းစားရသည့်အကြိမ်နှင့်ပတ်သက်သည့် အခြေအနေပြဗားဂရပ်။

COVID-19 ကာလအတွင်း ကလေးများ၏မိသားစုများမှာအစိုးရထောက်ပံ့ပေးသည့် စားနပ်ရိက္ခာရရှိမှု အခြေအနေနှင့်ပတ်သက်၍ မေးမြန်းရာ ကလေး ၅၄% မှာ မရရှိကြောင်း၊ ၄၀% မှာ ရရှိကြောင်း၊ ၅% မှာ မသိကြောင်းနှင့် ၁% မှာ မဖြေဆိုလိုကြောင်း ဖြေကြား သွားခဲ့သည်။



၃။ COVID-19 ကာလတွင် ကလေးများ၏မိသားစုများမှ နိုင်ငံတော်မှ ထောက်ပံ့သည့် စားနပ်ရိက္ခာရရှိမှု အခြေအနေပြဗားဂရပ်။

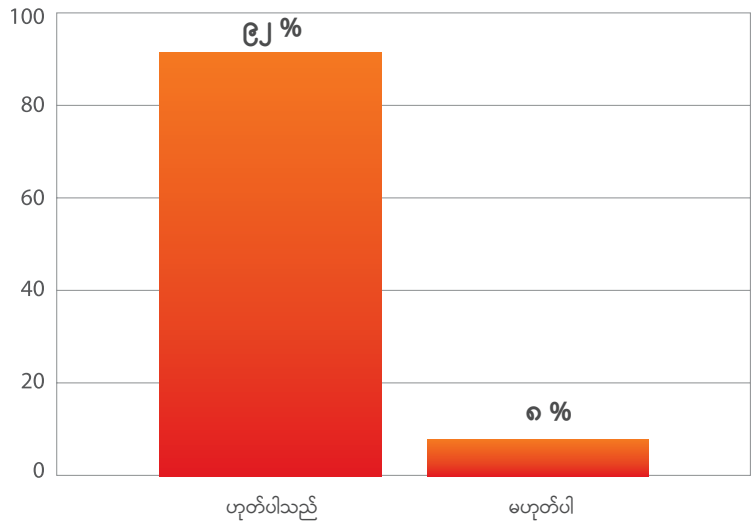
COVID-19 ကာလအတွင်းမှာ ကလေးများ၏မိသားစုများမှာ အခြားသောအဖွဲ့အစည်းများ၏ ထောက်ပံ့မှု ရ/မရ အခြေအနေကို မေးမြန်းရာ ကလေးများ၏ ၅၂% မှာ မရရှိကြောင်း၊ ၄၀% မှာ ရရှိကြောင်းနှင့် ၈% မှာ မသိကြောင်း ဖြေကြားသွားခဲ့သည်။



၄။ COVID-19 ကာလတွင် ကလေးများ၏မိသားစုများမှ အခြားသောအဖွဲ့အစည်းများ၏ ထောက်ပံ့ပေးသည့် အရာများရရှိမှု အခြေအနေပြဗားဂရပ်

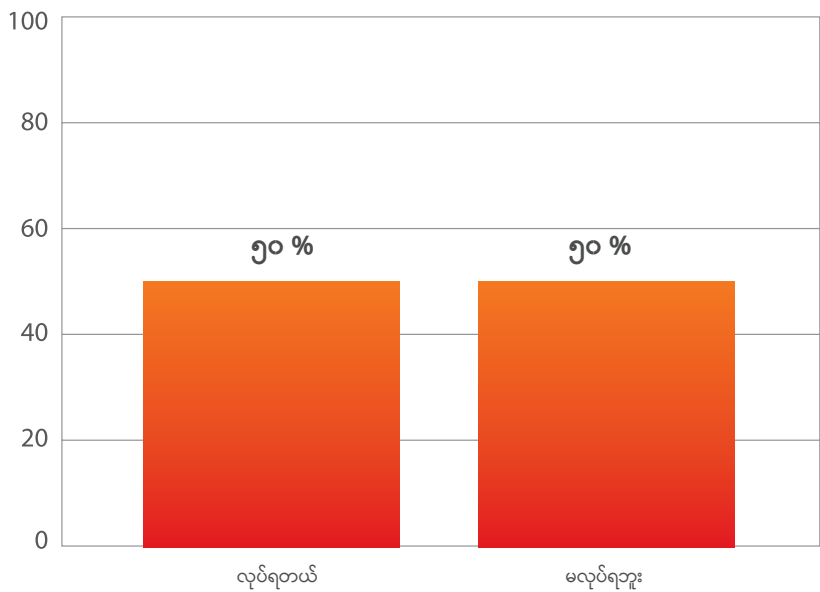
အလုပ်လုပ်နေသောကလေးများနှင့်ပတ်သက်သည့်အခြေအနေ

ဤစစ်တမ်းတွင် ပါဝင်ဖြေဆိုသောကလေးများ၏ ၁၅% (၅၀ ဦး) သည် အလုပ်လုပ်နေသော ကလေးများဖြစ်ကြပြီး ယင်းအလုပ်လုပ်နေသော ကလေးများအား COVID-19 ကာလမတိုင်မီကတည်းက အလုပ်လုပ်ခဲ့သူဖြစ်သလားဆိုသည့် မေးခွန်းနှင့်ပတ်သက်ပြီး မေးမြန်းရာ အလုပ်လုပ်နေသည့် ကလေးများ၏ ၉၂% သည် COVID-19 မတိုင်မီကာလကတည်းက အလုပ်လုပ်ကြသူများဖြစ်ပြီး ၈% သည် COVID-19 ကာလမှ စတင်အလုပ်လုပ်ကြသူများဖြစ်ကြောင်း သိရသည်။



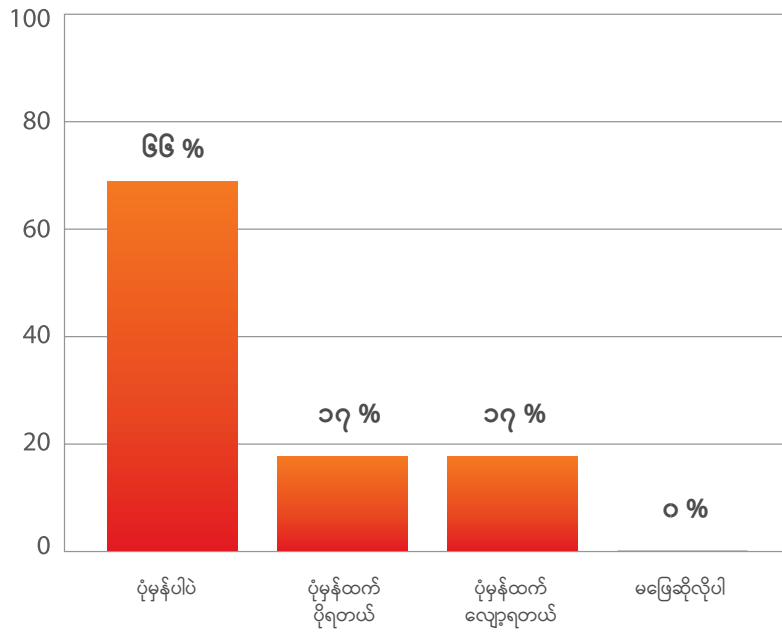
၅။ COVID-19 ကာလမတိုင်မီကတည်းက အလုပ်လုပ်ခဲ့သော ကလေးများဖြစ်ခဲ့ခြင်း ဟုတ်၊ မဟုတ်နှင့် ပတ်သက်သည့် အခြေအနေပြဗားဂရပ်

COVID-19 ကာလအတွင်း ဆက်လက်အလုပ်လုပ်နေရခြင်းအခြေအနေနှင့်ပတ်သက်၍ အလုပ်လုပ်နေရသောကလေးများကို မေးမြန်းရာ ၅၀% သည် အလုပ်ဆက်လက်လုပ်ကိုင်နေကြောင်းနှင့် ၅၀% မှာ မလုပ်ရတော့ကြောင်း ဖြေကြားထားသည်။



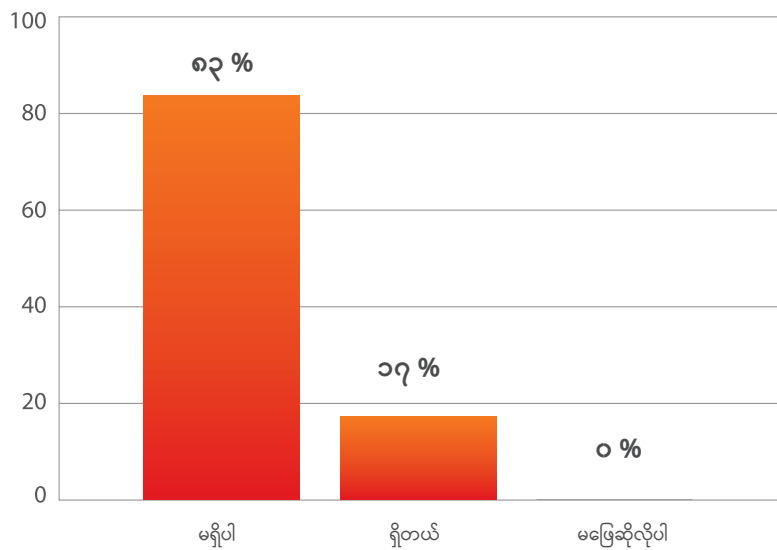
၆။ COVID-19 ကာလတွင် ကလေးများ ဆက်လက်အလုပ်လုပ်ရခြင်းနှင့် ပတ်သက်သည့် အခြေအနေပြဗားဂရပ်

အလုပ်လုပ်နေသော ကလေးများ၏ လုပ်အားခနှင့်ပတ်သက်၍ မေးမြန်းဆွေးနွေးရာ အလုပ်လုပ်နေသော ကလေးများ၏ ၆၆ % မှာ ပုံမှန်လုပ်ခလစာကို ရရှိနေကြောင်း၊ ၁၇ % မှာ ပုံမှန်ထက်ပိုရကြောင်းနှင့် ၁၇ % မှာ ပုံမှန်ရသည်ထက် လျော့ရကြောင်း တွေ့ရသည်။



၇။ COVID-19 ကာလတွင် အလုပ်လုပ်နေသောကလေးများ၏ လုပ်ခလစာရရှိမှု အခြေအနေပြဿနာဂရပ်

အလုပ်လုပ်နေသော ကလေးများ၏အလုပ်ချိန် အပြောင်းအလဲအပေါ် မေးမြန်းဆွေးနွေးရာတွင် ၈၃% သော အလုပ်လုပ်နေရသည့် ကလေးများ၏အလုပ်ချိန်သည် ပြောင်းလဲမှုမရှိကြောင်းနှင့် ၁၇ % သော အလုပ်လုပ်နေသည့် ကလေးများ၏ အလုပ်ချိန်သည် ပြောင်းလဲမှုရှိကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။



၈။ COVID-19 ကာလတွင် အလုပ်လုပ်နေသောကလေးများ၏ အလုပ်လုပ်ချိန်ပြောင်းလဲမှု အခြေအနေပြဿနာဂရပ်

**စားနပ်ရိက္ခာဝေရာမှာ ပေးသင့်တဲ့သူတွေကိုမပေးဘူး
တကယ်မလိုတဲ့သူတွေကိုပေးတယ်**

**အဓိကဝင်ငွေနည်းမိသားစုတွေအတွက် လုပ်ဆောင်ပေးရာမှာ
အားနည်းတယ်၊ ခက်ခဲသောမိသားစုတွေ အများကြီးကျန်ခဲ့တယ်။**

**မိသားစုများ၏စားဝတ်နေရေးနှင့် အလုပ်လုပ်နေရသော ကလေးများအပေါ် COVID-19 ၏ သက်ရောက်မှု
အခြေအနေများကို သုံးသပ်ခြင်း**

COVID-19 ကာလသည် သွားလာမှုများ ကန့်သတ်ခြင်း၊ ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားမှုများနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ရုတ်တရက် ရပ်ဆိုင်းလိုက်ရ သည့်ကာလဖြစ်သောကြောင့် ဝင်ငွေနည်းပါးသည့် မိသားစုများနှင့် ဝင်ငွေမလုံလောက်သည့် မိသားစုများ၏ စားဝတ်နေရေးကို အထူးထိခိုက် မှုရှိသည်။ ယင်းအခြေအနေကြောင့် မိသားစုများ၏ စားဝတ်နေရေးနှင့် ကလေးများ၏ အာဟာရ၊ ကျန်းမာရေးနှင့်ပညာသင်ကြားမှုတို့ကို ထိခိုက်ရိုက်ထိခိုက်မှုများ ရှိလာသည်။ ကလေးများနှင့် ပြုလုပ်သည့် ဤစစ်တမ်းတွေ့ရှိချက်များအရ COVID-19 ကဲ့သို့သော ကမ္ဘာ့ကပ်ရောဂါ ဖြစ်သည့် အခြေအနေပင်လျှင် ကလေးများ၏ မိသားစုအများစုမှာ ရောဂါကူးစက်မှုကို မကြောက်နိုင်ဘဲ နေ့စဉ်အပြင်ထွက်ပြီး အလုပ်လုပ်နေ ကြရသည်။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ အများစုသောမိသားစုများသည် ထမင်းကို အဓိကအစားအစာအဖြစ် ပျမ်းမျှတစ်နေ့လျှင် ၃ ကြိမ် စားသုံးလေ့ရှိသည်။ ကောင်းသည့်အချက်တစ်ချက်မှာ ယင်း COVID-19 ကာလတွင် ကလေးအများစုမှာ တစ်နေ့ ထမင်း ၃ ကြိမ်နှင့်အထက် စားသုံးနိုင်ကြသည်။ သို့သော် သတိပြုရမည့်အချက်မှာ ကလေးအနည်းစုမှာ တစ်နေ့လျှင် ၂ ကြိမ်နှင့်အောက် စားရသည့်အခြေအနေတွင် ရှိနေခြင်းဖြစ်သည်။

ယင်းကဲ့သို့သော အခြေအနေများတွင် နိုင်ငံတော်အစိုးရနှင့် အဖွဲ့အစည်းများ၏ ထောက်ပံ့မှုများသည် မိသားစုများအပေါ် များစွာ အထောက်အကူဖြစ်စေသည်။ ဤစစ်တမ်းတွင် ကလေးတစ်ဝက်ခန့်မှ ယင်းထောက်ပံ့မှုများကို လက်ခံရရှိကြောင်း တွေ့ရသော်လည်း တစ်ဝက်ခန့်သောကလေးများ၏ မိသားစုများမှာ မရရှိကြောင်း ဖွင့်ဟသွားသည်သာမက ဤထောက်ပံ့မှုများနှင့်ပတ်သက်သည့် အခြေအနေ များ၊ အားနည်းချက်များနှင့် အကြံပြုချက်များကိုလည်း ထောက်ပြဆွေးနွေးသွားခဲ့ကြသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် အလုပ်လုပ်နေရသော ကလေးများစွာရှိကြသလို၊ ဤစစ်တမ်းတွင်လည်း အလုပ်လုပ်နေသော ကလေးများလည်း ပါဝင်ခဲ့ကြသည်။ ထိုအလုပ်လုပ်နေသောကလေးများ၏ ဆွေးနွေးမှုများကို သုံးသပ်ခြင်းအားဖြင့် ကလေးများအများစုသည် COVID-19 ကာလ မတိုင်မီတည်းက အလုပ်လုပ်နေကြသူများဖြစ်ကြောင်းနှင့် ယင်းအလုပ်လုပ်နေသော ကလေးများ၏တစ်ဝက်သည် COVID-19 ကဲ့သို့သော အရေးပေါ်ကာလတွင်ပင် အပြင်ထွက် အလုပ်လုပ်နေကြရသည်ကို သုံသပ်တွေ့ရှိရသည်။ ယင်းသို့ကလေးများ အလုပ်လုပ်ကြရသည်တွင် ကလေးများ၏အလုပ်ချိန် ပြောင်းလဲမှုများ ထူးခြားစွာပြောင်းလဲမှုမရှိသော်လည်း အချို့သော ကလေးများ၏ လုပ်ခလစာများ လျော့ပါးရရှိ ခြင်းသည် ဤသို့သောအကြပ်အတည်းကာလများတွင် ကလေးများ၏ နစ်နာမှုများကို ထပ်မံမီးမောင်းထိုးပြနေသည်။

ကလေးများနှင့် လူတွေ့ဆွေးနွေးမေးမြန်းချက်များအရလည်း အလုပ်ခွင်တွင် မျက်နှာ၊ နှာခေါင်းစည်းများကို အချိန်ပြည့် တပ်ထားရ မည်မှာ မဖြစ်နိုင်ကြောင်းနှင့် ကလေးအများစုမှာ လဘက်ရည်ဆိုင်ကဲ့သို့သော လူအများ ဝင်ထွက်နေသည့်နေရာများတွင်အလုပ်လုပ်ကြရ သည့်သူများဖြစ်သဖြင့် ကလေးများကို COVID-19 ကူးစက်မှုများ၏ အန္တရာယ်အလွန်ရှိနိုင်ကြောင်း ဆွေးနွေးမှုများမှ သုံးသပ်တွေ့ရှိရသည်။

အလုပ်လုပ်နေရသည့် ကလေးများနှင့်ပတ်သက်၍သော်လည်းကောင်း၊ COVID-19 ကာလအတွင်း မိသားစုများ၏ ဝင်ငွေ၊ စားဝတ်နေရေးများနှင့် ပတ်သက်၍သော်လည်းကောင်း၊ အစိုးရ၏ထောက်ပံ့မှုများနှင့် ပတ်သက်၍သော်လည်းကောင်း အကြံပြုချက်များ

ကလေးများ၏ စိုးရိမ်မှုများနှင့် အကြံပြုချက်များ

- “အလုပ်လုပ်နေရတဲ့ကလေးတွေမှာလည်း စိုးရိမ်ပူပန်နေရတယ်။ လုပ်ငန်းခွင်မှာလည်း လက်ခဏခဏဆေးနေလို့ အဆင်ပြေမှာ မဟုတ်ဘူး။ လူပေါင်းစုံနဲ့ ဆက်ဆံနေလို့ကူးမှာ စိုးရိမ်နေရတယ်။”
- “မိသားစုတွေ အလုပ်လက်မဲ့ဖြစ်နေတာကြောင့် စားဝတ်နေရေးတွေ အဆင်မပြေမှာကြောက်တယ်”
- “စားဝတ်နေရေးအတွက် အလုပ်လုပ်နေရတဲ့ မိဘတွေကို စိတ်ပူတယ်”
- “ရပ်ရွာထဲမှာခိုးမှု၊ လုယက်မှုတွေရှိလာမှာ စိုးရိမ်တယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ စားဝတ်နေရေးခက်ခဲလို့ပါ”
- “စားနပ်ရိက္ခာဝေရာမှာ ပေးသင့်တဲ့သူတွေကိုမပေးဘူး တကယ်မလိုတဲ့သူတွေကိုပေးတယ်။ အဓိကဝင်ငွေနည်းမိသားစုတွေ အတွက် လုပ်ဆောင်ပေးရာမှာအားနည်းတယ်။ ခက်ခဲသောမိသားစုတွေ အများကြီးကျန်ခဲ့တယ်”
- “စားနပ်ရိက္ခာဝေရာမှာ လက်လုပ်လက်စား စာရင်းကိုသေချာကောက်ယူပါ။ အသက်ကြီးတဲ့သူတွေကိုလည်း ပေးစေချင်တယ်။ ကလေးတွေကိုလည်း ထောက်ပံ့ပေးစေချင်တယ်”
- “တာဝန်ရှိသူများ ပစ္စည်းများလာပေးလျှင် ခပ်ခွာခွာနေပေးပါ”
- “ဒီရောဂါကြီးဖြစ်တော့ ကိုယ့်အိမ်စီးပွားကျမှာ စိုးရိမ်တယ်။ ဝင်ငွေမရှိတော့ ဒီအတိုင်းပဲထိုင်စားနေရတော့ စီးပွားကျမှာ စိုးရိမ်တယ်”

အခြားအကြံပြုချက်များ

- COVID-19 တွင် ကလေးများ၏ အခွင့်အရေးအပေါ်သက်ရောက်နေသော အကျိုးဆက်များကို လျှော့ချနိုင်ရန်နှင့် ကလေးများ၏ ကျန်းမာရေး၊ ပညာသင်ကြားနိုင်ရေး၊ စိတ်ပိုင်းရပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ လုံခြုံမှုရှိရေးသည် မိသားစုများ၏ ဝင်ငွေလုံလောက်မှုများနှင့် များစွာဆက်စပ်မှုရှိနေပါသဖြင့် ဝင်ငွေပုံမှန်မရှိသည့် မိသားစုများကို မိသားစုဝင်ငွေပုံမှန်ရရှိနိုင်သည့် အလုပ်အကိုင်ဖန်တီးမှုများကို နိုင်ငံတော်မှ ထိရောက်စွာ စီမံချက်များနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ပေးရန်။
- အလုပ်လုပ်နေရသော ကလေးများ၏ COVID-19 ကူးစက်မှုမှကာကွယ်နိုင်ရန်အတွက် လုပ်ငန်းရှင်များမှ လိုက်နာရမည့်စည်းမျဉ်း စည်းကမ်းများကို တိကျစွာချမှတ်ပေးရန်နှင့် လိုက်နာလုပ်ဆောင်မှုကို ကြီးကြပ်ဆောင်ရွက်ပေးပါရန်။
- COVID-19 ကြောင့် မိသားစုများ ဝင်ငွေထိခိုက်မှုရှိပြီး ကလေးများကျောင်းထွက်အလုပ်လုပ်ရသည့် အခြေအနေများကိုလျှော့ချနိုင်သည့် (Cash Transfer) သို့မဟုတ် ပညာရေးထောက်ပံ့မှုအစီအစဉ်များ စီစဉ်ဆောင်ရွက်ပေးရန်။
- အလုပ်လုပ်နေရသည့်ကလေးများ၏ လုပ်ငန်းခွင်အတွင်း စိတ်ပိုင်း၊ ရုပ်ပိုင်းလုံခြုံရေး၊ လုပ်ခလစာပြည့်မီစွာရရှိရေး၊ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းပညာနှင့် အခြားပညာသင်ခွင့်ရရှိစေသည့် မူဝါဒများနှင့် အစီအမံများကို ချမှတ်လုပ်ဆောင်ပေးရန်။



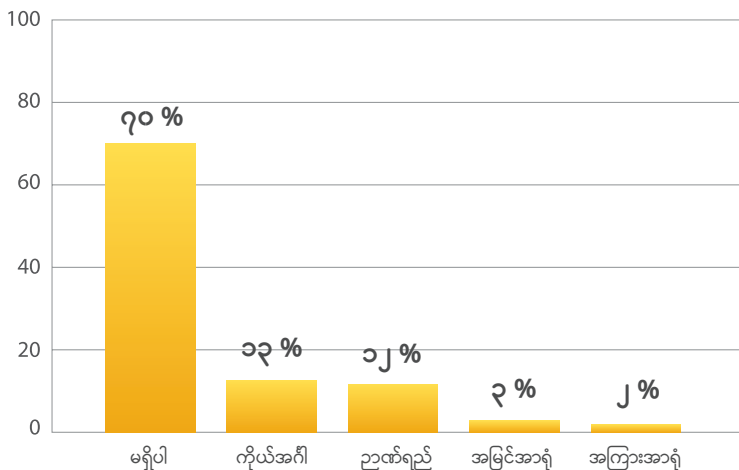
“Our Rights, Our Voices!”

“ကျွန်ုပ်တို့အခွင့်အရေး၊ ကျွန်ုပ်တို့အသံ”

ကလေးများအပေါ် COVID-19 ၏အကျိုးသက်ရောက်မှုများအား လေ့လာဆန်းစစ်မှုမှ တွေ့ရှိချက်များ မသန်စွမ်းကလေးများအပေါ် COVID-19 ၏ အကျိုးသက်ရောက်မှု

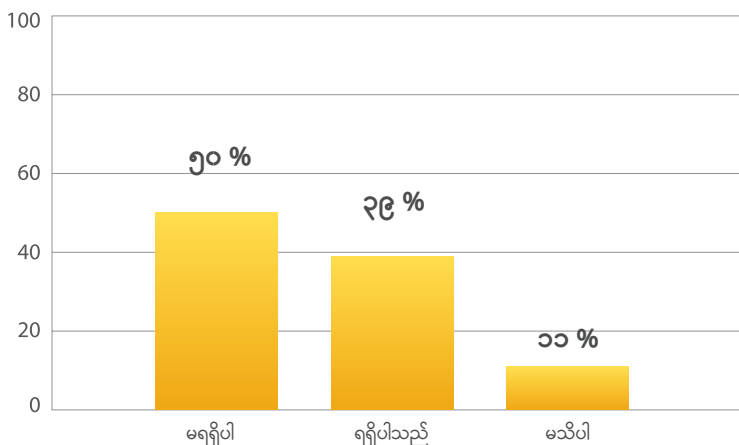
ကျွန်ုပ်တို့အခွင့်အရေး၊ ကျွန်ုပ်တို့အသံစစ်တမ်းတွင် အသက် ၁၃ နှစ်နှင့် ၁၈ နှစ်ကြား ကလေးဦးရေ ၃၄၄ ဦး၏ ဆွေးနွေးတင်ပြချက် များအရ COVID-19 ကြောင့် မသန်စွမ်းကလေးသူငယ်များ၏ အခွင့်အရေးများအပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုများ၊ စိုးရိမ်ပူပန်မှုများနှင့် အကြံပြုချက်များကို ဤလေ့လာဆန်းစစ်မှု တွေ့ရှိချက်မှတ်တမ်းတွင် အောက်ပါအတိုင်းဖော်ပြအပ်ပါသည်။

အရေအတွက်ဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက် ကောက်ယူခြင်းစစ်တမ်းတွင် ပါဝင်ခဲ့သည့်ကလေး ၃၄၄ ဦးအနက် မသန်စွမ်းကလေး ၃၀ % (၁၀၄ ဦး) ပါဝင်ခဲ့ပြီး အရည်အသွေးဆိုင်ရာ အချက်အလက်ကောက်ယူမှုတွင် မသန်စွမ်းကလေး ၃ ဦး ပါဝင်ခဲ့သည်။ ကိုယ်အင်္ဂါ မသန်စွမ်းကလေး ၁၃%၊ ဉာဏ်ရည်မသန်စွမ်းကလေး ၁၂ % ၊ အမြင်အာရုံမသန်စွမ်းကလေး ၃ % နှင့် အကြားအာရုံ မသန်စွမ်းကလေး ၂ % ပါဝင်ခဲ့ကြသည်။

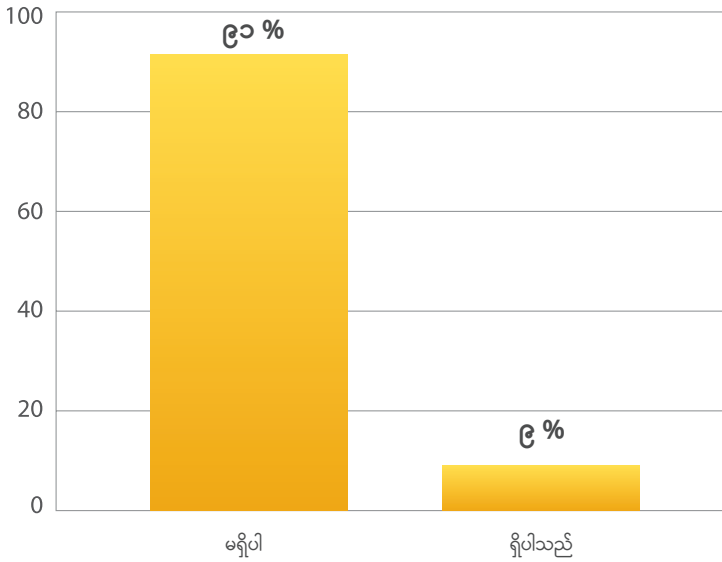


၁။ အရေအတွက်ပိုင်းဆိုင်ရာ အချက်အလက် ကောက်ခံမှုတွင် မသန်စွမ်းကလေးများပါဝင်မှုပြ ဗားဂရပ်။

COVID-19 ကြောင့် မသန်စွမ်းကလေးများ အိမ်မှာနေသည့်ကာလအတွင်း သင်ယူမှုအခွင့်အလမ်းများ လက်လှမ်းမီရရှိမှု အခြေအနေများ ကို လေ့လာဆန်းစစ်ရာတွင် မသန်စွမ်းကလေးများ၏ ၅၀% သည် သင်ယူမှုအခွင့်အလမ်းများ မရရှိကြောင်းတွေ့ရှိပြီး ၃၉% မှာ သင်ယူမှု အခွင့်အလမ်းရရှိကြောင်းနှင့် ၁၁ % မှာ မသိကြောင်း ဖြေကြားခဲ့ကြသည်။

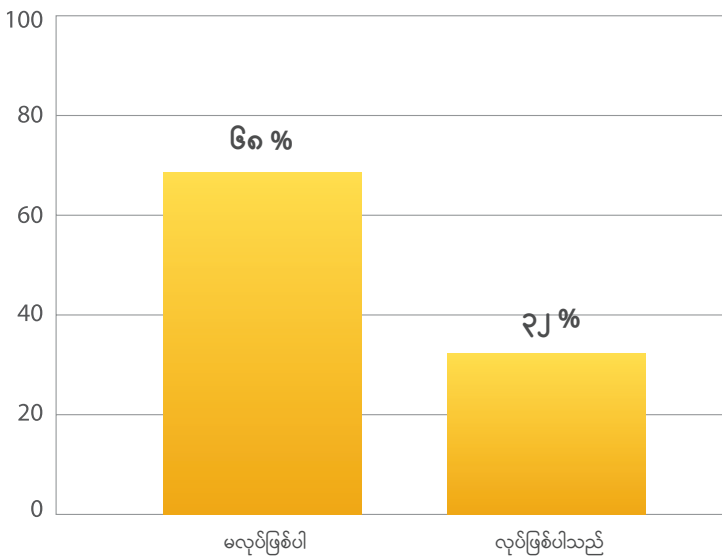


၂။ COVID-19 ကြောင့် မသန်စွမ်းကလေးများ အိမ်မှာနေသည့်ကာလအတွင်း သင်ယူမှုအခွင့်အလမ်း များလက်လှမ်းမီရရှိမှု အခြေအနေပြ ဗားဂရပ်။



COVID-19 ကာလအတွင်းတွင် အထောက်အကူပြုပစ္စည်းများအသုံးပြုနေသော ကလေးများအနေနှင့် မိမိတို့အသုံးပြုသည့် အထောက်အကူပြုပစ္စည်းများ ပြင်ဆင်ရာတွင် အခက်အခဲများရှိခဲ့သလား ဟူသောမေးခွန်းနှင့် ပတ်သက်၍ ဆွေးနွေးရာ ၉၁ % သော ကလေးများက အခက်အခဲမရှိကြောင်း ဖြေကြားသော်လည်း ၉ % သော ကလေးများမှာ အခက်အခဲရှိကြောင်းဖြေကြားခဲ့သည်။

၃။ COVID-19 ကာလအတွင်း အထောက်အကူပြုပစ္စည်းများ အသုံးပြုနေသောကလေးများအနေနှင့် မိမိတို့ အသုံးပြုသည့်အထောက်အကူပြုပစ္စည်းများပြင်ဆင်ရာတွင် အခက်အခဲများ ရှိမရှိ အခြေအနေပြ ဗားဂရပ်။



COVID-19ကာလအတွင်းတွင် မသန်စွမ်းကလေးသူငယ်များအသုံးပြုသည့် အထောက်အကူပြုပစ္စည်းများကို ပုံမှန်သန့်ရှင်းရေးလုပ်ဖြစ်ခြင်း အခြေအနေနှင့် ပတ်သက်ပြီး မေးမြန်းရာ အထောက်အကူပြုပစ္စည်းများသုံးသည့်မသန်စွမ်းကလေး၏ ၆၈ % သည် အထောက်အကူပြုပစ္စည်းများကို ပုံမှန်သန့်ရှင်းရေးလုပ်ဖြစ်သော်လည်း ၂၂ % သည် ပုံမှန်သန့်ရှင်းရေးမလုပ်ဖြစ်ကြောင်းတွေ့ရှိရသည်။

၄။ COVID-19 ကာလအတွင်းတွင် အထောက်အကူပြုပစ္စည်းများအသုံးပြုနေသော ကလေးများအနေနှင့် မိမိတို့ အသုံးပြုသည့် အထောက်အကူပြုပစ္စည်းများအား ပုံမှန်သန့်ရှင်းရေးလုပ်ဖြစ်ခြင်း အခြေအနေပြဗားဂရပ်။

COVID-19 က မသန်စွမ်းကလေးများအပေါ် ဘယ်လိုအကျိုးသက်ရောက်စေသလဲ

သန်စွမ်းသူကလေးများနှင့် အရည်အသွေးဆိုင်ရာ လေ့လာဆန်းစစ်မှုအရ မသန်စွမ်းကလေးများအပေါ် COVID-19 ၏သက်ရောက်မှုများနှင့် ပတ်သက်၍ မိမိတို့ခံစားချက်များ၊ စိုးရိမ်မှုများနှင့် ယူဆချက်များကို အောက်ပါအတိုင်း ဖွင့်ဟသွားခဲ့ကြသည်။

- “မသန်စွမ်းကလေးများအတွက် ကလေးများကလည်း စိတ်ပူတယ်။ မိဘတွေကလည်း စိတ်ပူတယ်”
- “မသန်စွမ်းကလေးတွေရဲ့ပညာရေးကို အခက်အခဲဖြစ်စေတယ်။ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းပညာသင်ကြားပေးတာတွေကိုလည်း ထိခိုက်မှုဖြစ်စေတယ်”
- “မသန်စွမ်းသူတွေကို ထိခိုက်ပါတယ်။ လိုအပ်လို့ သူတို့ကို အနီးကပ်ကူညီဖို့လိုရင် ကိုဗစ်က တစ်ဦးနဲ့တစ်ဦး ၃ ပေ အကွာမှာနေရမယ်ဆိုတော့ မိသားစုရဲ့ကူညီမှုနွေးထွေးမှု မပေးနိုင်မှာ စိုးရိမ်မိတယ်”
- “အပြင်ထွက်ရင်Mask တပ်ရမယ်။ လက်ဆေးရမယ်ဆိုတဲ့ဟာတွေကို လုပ်ဖို့ အတော်လေးခက်မယ်။ ဂရုစိုက်ပေးရမယ်ထင်တယ်”
- “သာမန်ကလေးတွေတောင် စိတ်ထိခိုက်တာဆိုတော့ မသန်စွမ်းကလေးက ပိုထိခိုက်နိုင်ပါတယ်”
- မသန်စွမ်းကလေးအတွက် သတင်းရယူဖို့ အခက်အခဲဖြစ်ပါတယ်။ sign language တွေအသုံးပြုပြီးပေးရတာဆိုတော့ နားမလည်ဖြစ်နိုင်တယ်”

“ပညာသင်တာ နှောင့်နှေးတယ်၊
အပြင်လည်း မထွက်ရဘူး”
(Eden)

“သမီးတို့ မသန်စွမ်းကလေးတွေအတွက် ထိခိုက်
နစ်နာမှုတွေ ပိုများနိုင်ပါတယ်။ အကယ်၍များ
ကျောင်းဖွင့်တဲ့အခါ
ကျောင်းလည်းတက်ချင်သလို ကိုဗစ်ရောဂါပိုး
ကူးစက်ခံရမှာလည်း ကြောက်ပါတယ်”
(မသန်စွမ်းကလေးတစ်ဦး၊ မြန်မာနိုင်ငံ
နားမကြားသူများဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအဖွဲ့)

“Exercises မလုပ်ရဘူး။
ကျောင်းတွေလည်း ပိတ်ထားတယ်။
သူငယ်ချင်းနဲ့လည်း
မတွေ့ရဘူး”
(ခွန်းနေခြည်ခင်၊ ၁၇ နှစ်၊ မ၊
Special Olympics Myanmar)

TV channel တွေကနေ ကလေးတွေကြိုက်တဲ့ ကာတွန်းနဲ့
ကိုဗစ်ပညာပေး လွှင့်ပေးစေချင်တယ်။ အစိုးရက
Mask တွေများများ အခမဲ့ဖြန့်ဝေစေချင်တယ်။
(ဖြစ်စက ၅၀၀၊ ၁၀၀၀ ကျပ်) ဝယ်သုံးရတယ်။ မဝယ်နိုင်လို့
အဝတ် mask ကို လျှော်သုံးရတယ်။
(မသန်စွမ်းကလေးတစ်ဦး၊ Eden)

သမီးတို့ အကြားအာရုံ မသန်စွမ်းသူတွေကိုလည်း
ချန်မထားဘဲ အခွင့်အရေးများအားလုံး လက်လှမ်းမီ
အဆင်ပြေအောင် ရပ်တည်နိုင်အောင်ဆောင်ရွက်ပေးကြပါလို့
တောင်းဆိုပါတယ်။
(မသန်စွမ်းကလေးတစ်ဦး၊ မြန်မာနိုင်ငံနားမကြားသူများ
ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအဖွဲ့)

မသန်စွမ်းကလေးများအပေါ် COVID-19 ၏ သက်ရောက်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ သုံးသပ်အကြံပြုချက်

COVID-19 ကာလတွင် အခြားကလေးများနည်းတူ မသန်စွမ်းကလေးများ၏ ကလေးသူငယ်ဆိုင်ရာအခွင့်အရေးများ သက်ရောက်မှုရှိသည်။ အခြားကလေးများနည်းတူ ပညာရေးသင်ကြားခွင့်၊ သူငယ်ချင်းများနှင့် ကစားခွင့်၊ သတင်းအချက်အလက်ရရှိမှု၊ အစရှိသည်တို့အပေါ်တွင် များစွာသက်ရောက်မှုရှိသည်။ ထို့အပြင် COVID-19 ကြောင့် မသန်စွမ်းကလေးများလည်း စိုးရိမ်ပူပန်မှုများရှိနေသည်ကိုလည်း သုံးသပ်ရရှိသည်။ မသန်စွမ်းကလေးများအပေါ် COVID-19 ၏ သက်ရောက်မှုများနှင့်ပတ်သက်၍ အောက်ပါအချက်များကို အကြံပြုတင်ပြအပ်ပါသည်။

- အစိုးရမှ COVID-19 ကာကွယ်ရေးနှင့် တုန့်ပြန်ဆောင်ရွက်လုပ်ငန်းများ ရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် မသန်စွမ်းကလေးများ၏ အခွင့်အရေးများနှင့် သီးခြားလိုအပ်ချက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်ရန်။
- ကလေးများကို ကျောင်းပြန်ဖွင့်ရန် ပညာရေးဌာနမှ စီစဉ်ဆောင်ရွက်သည့်အခါ မသန်စွမ်းသူကလေးများ၏ ပညာရေးကိုလည်း အကျိုးဝင်ပညာရေးစနစ်အဖြစ်စဉ်းစားပြီး မသန်စွမ်းကလေးများအတွက် သီးခြားလိုအပ်ချက်များကို စီစဉ်ရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်ရန်။
- COVID-19 နှင့် ဆက်စပ်သည့် သတင်းအချက်အလက်များကို ကလေးများသိရှိအောင်ဆောင်ရွက်ရာတွင် မသန်စွမ်းကလေးများပါ နောက်ကျန်မနေဘဲ တပြေးညီသတင်းရရှိရန် မသန်စွမ်းမှုအမျိုးအစားအလိုက် လိုအပ်သောအထူးအစီအမံများဖြင့် သတင်းဖြန့်ဝေပေးရန်။
- ကလေးများသည် COVID-19 ကြောင့် စိုးရိမ်ပူပန်မှုများရှိကြသည့်အခါ၊ ကလေးများကို ထိုစိုးရိမ်ပူပန်မှုများလျော့ကျသွားစေသည့် စိတ်လူမှုရေးပိုင်းဆိုင်ရာဝန်ဆောင်မှု (psychosocial support) များ စီစဉ်အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင်၊ မသန်စွမ်းကလေးများကိုလည်း စိတ်လူမှုရေးပိုင်းဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုရရှိစေရန် ထည့်သွင်းစီစဉ်ပံ့ပိုးပေးရန်။



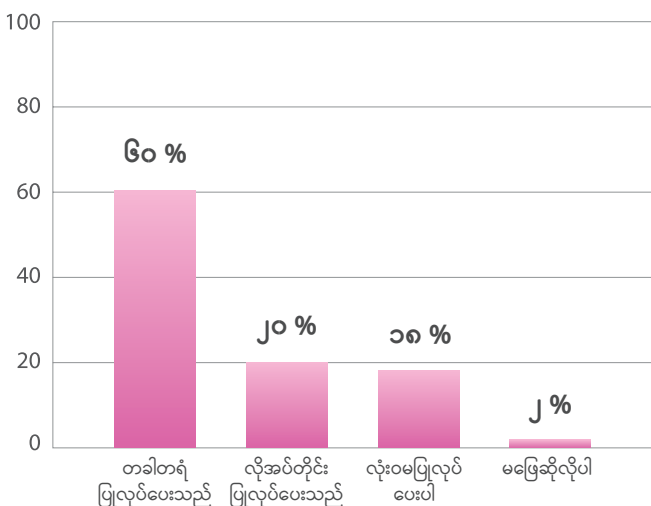
“Our Rights, Our Voices!”

“ကျွန်ုပ်တို့အခွင့်အရေး၊ ကျွန်ုပ်တို့အသံ”

ကလေးများအပေါ် COVID-19 ၏အကျိုးသက်ရောက်မှုများအား လေ့လာဆန်းစစ်မှုမှ တွေ့ရှိချက်များ
 ကလေးများ၏ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုဆိုင်ရာအခွင့်အရေးအပေါ် COVID-19 ၏ အကျိုးသက်ရောက်မှု

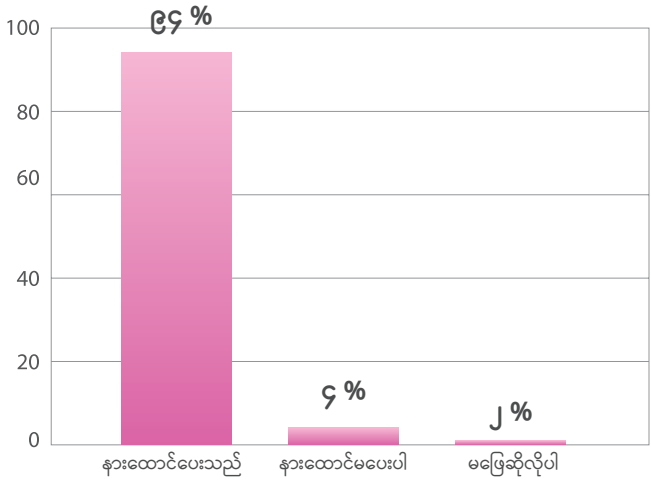
ကျွန်ုပ်တို့အခွင့်အရေး၊ ကျွန်ုပ်တို့အသံစစ်တမ်းတွင် အသက် ၁၃ နှစ်နှင့် ၁၈ နှစ်ကြား ကလေးဦးရေ ၃၄၄ ဦး၏ ဆွေးနွေးတင်ပြချက်များ အရ COVID-19 ကြောင့် ကလေးများ၏ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုဆိုင်ရာအခွင့်အရေးအပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုများ၊ စိုးရိမ်ပူပန်မှုများနှင့် အကြံပြုချက်များကို ဤလေ့လာဆန်းစစ်မှု တွေ့ရှိချက်မှတ်တမ်းတွင် အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

ကလေးများ၏ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုဆိုင်ရာအခွင့်အရေးများအပေါ် COVID-19 ၏ သက်ရောက်မှုအပေါ် လေ့လာဆန်းစစ်မှုတွင် ကလေးများအား COVID-19 ကာလအတွင်းမိသားစုများက အချိန်ပေးစကားပြောခြင်း၊ စာအုပ်ဖတ်ပြခြင်း၊ စာစားပေးခြင်းများ ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်း အခြေအနေအပေါ် ဖြေကြားရာ၌ ကလေးများ၏ ၆၀ % သည် တစ်ခါတစ်ရံ ပြုလုပ်ပေးကြောင်း၊ ၂၀ % က လိုအပ်တိုင်း ပြုလုပ်ပေးကြောင်း၊ ၁၈ % မှာ လုံးဝ မပြုလုပ်ပေးကြောင်းနှင့် ၂ % မှာ မဖြေဆိုလိုကြောင်း တွေ့ရသည်။

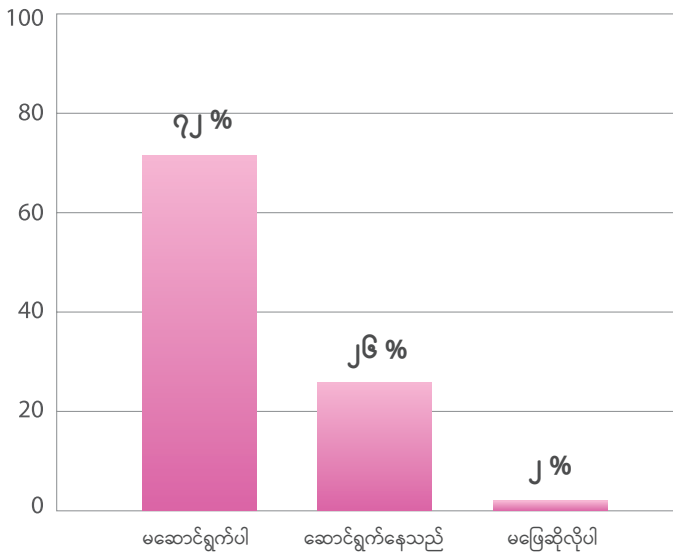


၁။ ကလေးများအား COVID-19 ကာလအတွင်း မိသားစုများက အချိန်ပေးပြီး စကားပြောခြင်း၊ စာအုပ်ဖတ်ပြခြင်း၊ စာစားပေးခြင်းများ ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်း အခြေအနေပြ ဗားဂရပ်။

အိမ်မှာ ကလေးများ၏စကားကို ဂရုတစိုက်နားထောင်ပေးမှုအခြေအနေအပေါ် ကလေးများနှင့်ဆွေးနွေးရာ ၉၄ % သောကလေးများက နားထောင်ပေးကြောင်း၊ ၄ % က နားထောင်မပေးကြောင်းနှင့် ၁ % က မဖြေဆိုလိုကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။

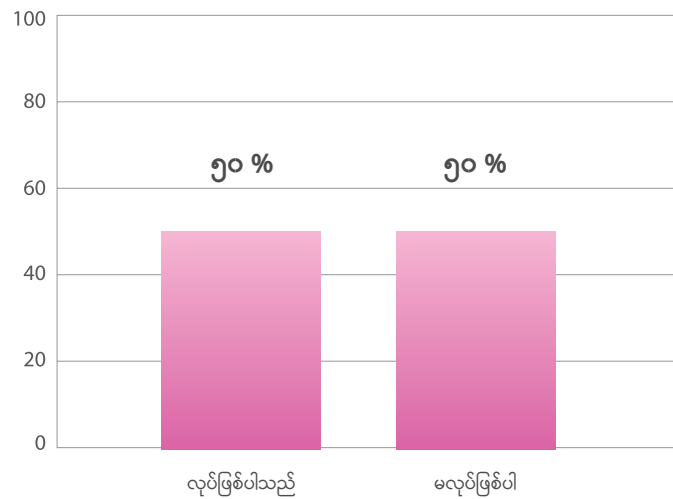


၂။ COVID-19 ကာလအတွင်းမိသားစုဝင်များမှ ကလေးပြောစကားကို ဂရုတစိုက်နားထောင်ပေးခြင်း အခြေအနေပြ ဗားဂရပ်။



ကလေးများအနေနှင့် COVID-19 ကာလအတွင်း ကလေးများအချင်းချင်း အသိပညာပေးလုပ်ငန်းများတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်နေခြင်း ရှိ၊ မရှိကို လေ့လာရာတွင် ၇၂ % သောကလေးများက မဆောင်ရွက်ခဲ့ကြောင်း၊ ၂၆ % က ဆောင်ရွက်နေကြောင်းနှင့် ၂ % က မဖြေဆိုလိုကြောင်း တွေ့ရသည်။

၃။ COVID-19 ကာလအတွင်း မိသားစုများ ကလေးများအချင်းချင်း အသိပညာပေးလုပ်ငန်းများတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်နေခြင်း ရှိ၊ မရှိ အခြေအနေပြဗားဂရပ်။



ကလေးများအနေနှင့် COVID-19 ကာလအတွင်း ကလေးအချင်းချင်း ဆုံတွေ့ခြင်း၊ စကားပြောဖြစ်ခြင်း၊ လျှောက်လည်ခြင်း စသည်တို့လုပ်ဖြစ်ခြင်း ရှိ၊ မရှိ အခြေအနေကို ဆန်းစစ်ရာ ၅၀ % သောကလေးများလုပ်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ကျန် ၅၀ % က မလုပ်ဖြစ်ကြောင်း ဖြေကြားသွားသည်။

၄။ COVID-19 ကာလအတွင်း မိသားစုများ၊ ကလေးများအချင်းချင်း ဆုံတွေ့ခြင်း၊ စကားပြောဖြစ်ခြင်း၊ လျှောက်လည်ခြင်းစသည်တို့ လုပ်ဖြစ်ခြင်း ရှိ၊ မရှိ အခြေအနေပြဗားဂရပ်။

COVID-19 က ကလေးတို့ရဲ့ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုအခြေအနေများကို ဘယ်လိုအကျိုးသက်ရောက်စေသလဲ

ကလေးများနှင့် အရည်အသွေးဆိုင်ရာမေးမြန်းဆွေးနွေးမှုများအရ COVID-19 ကာလအတွင်းကလေးများ၏ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုအခြေအနေများကို အောက်ပါအတိုင်း ဆွေးနွေးသွားသည်ကိုတွေ့ရသည်။

- “လူစုလူဝေးမလုပ်ရဘူးလို့ ထုတ်ပြန်ထားတဲ့အတွက် ကလေးအဖွဲ့တွေလည်း ပုံမှန်တွေ့ဆုံခွင့် မရတော့ဘူး၊ အစည်းအဝေးတွေလည်း မလုပ်ရတော့ဘူး”
- “ကလေးတွေက သူတို့ရဲ့ထင်မြင်ချက်တွေကို ပြောပြလို့မရတော့ဘူး။ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခွင့်ကို ဆုံးရှုံးသွားတယ်။”
- “ကလေးတွေနဲ့ဆွေးနွေးပွဲတွေလုပ်ရမှာ ခက်ခဲတယ်၊ အသိပညာပေးလုပ်ငန်းတွေကိုလည်း လုပ်ရမှာခက်ခဲတယ်”
- “ကလေးတွေ အခုအချိန်မှာ ရသင့်ရထိုက်တဲ့အသိပညာတွေ မရတော့ဘူး
ကလေးတွေနဲ့ လူကြီးတွေနဲ့လုပ်ရမဲ့အစည်းအဝေးမှာလည်း ပါဝင်မှု ဆုံးရှုံးရတယ်”
- “သူငယ်ချင်းတွေနဲ့စုပြီး ကစားခွင့်လည်း မရှိပါ”
- “မိဘတွေအနေနဲ့ သားသမီးတွေကို တစ်ခါတစ်ရံအချိန်ပေးပြီး အားတဲ့နေ့တွေမှာ စကားပြောပါတယ်။ အမြဲတမ်းတော့ မလုပ်ပေးပါဘူး။ သားသမီးအတွက် အချိန်ပေးတဲ့မိဘက ရှားပါတယ်”

“ကလေးများက သတင်းအချက်အလက် အများစုက လူကြီးတွေကနေ လာပါတယ်။ update ရှိသလို တစ်ချို့လည်း update မဖြစ်တာတွေရှိတယ်။ အဓိကကတော့ ကိုဗစ်အတွင်းမှာ ဘယ်လို အသက်ရှင်ခွင့်ရအောင် လုပ်မလဲ၊ ကိုဗစ်မကူးအောင် ဘယ်လိုနေရမလဲဆိုတာပါ” (ရှုဘီ၊ ၁၇ နှစ်၊ မ၊ တီးတိန်)

“သတင်းအချက်အလက် နည်းနည်းပဲ ရတယ်။ ရှာတဲ့သူကရတယ်။ မရှာတဲ့သူက မရဘူး။ အင်တာနက်ကနေ ရှာကြည့်တော့ အပြည့်အစုံမရဘူး။ မိဘတွေကတော့ သတင်းအချက်အလက် မပေးနိုင်ဘူး။ သူတို့ကလည်း သူတို့အလုပ်တွေနဲ့ဆိုတော့၊ ကိုဗစ်ကြောင့် သား/သမီးတွေက မိသားစုမှာ မိဘကိုပြောဆိုခွင့်ရတာတွေရှိတယ်။ Stay Home မှာပြောဖို့က ကလေးနဲ့ပဲ ပြောဖို့ရှိတယ်။ ရပ်ရွာထဲမှာတော့ ပြောခွင့်မပြောနဲ့ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခွင့်တောင် မရဘူး။ ရပ်ကွက်ထဲမှာတော့ ကလေးဆီက အကြံဉာဏ်ယူတာ မရှိဘူး။ ကိုဗစ်နဲ့အစည်းအဝေးခေါ်ရင် လူကြီးပဲဖိတ်တယ်။ အရင်က ၃ လ တစ်ကြိမ် အစည်းအဝေးလုပ်ပြီးရင် လွှတ်တော်အမတ်တွေ၊ လူကြီးတွေနဲ့တွေ့ပြီး ကလေးတွေလိုအပ်တာတွေ ပြောခွင့်ရတယ်။ ခုဆိုမရဘူး” (နိုင်လင်းသူ၊ ၁၇ နှစ်၊ ကျား၊ ကယားကလေးကွန်ယက်)

COVID-19 ကလေးများအတွင်း မပြန်ပွားအောင် ဘာတွေကူညီလုပ်ဆောင်ပေးနေလဲ

- “ကိုယ်ကိုတိုင်ကာကွယ်နည်းများကို လိုက်နာလုပ်ဆောင်တယ်။ အပြင်ထွက်ရင် Mask တပ်တယ်”
- “ပြန်လာရင်လက်ဆေးတယ် စနစ်တကျနည်းနဲ့ စက္ကန့် ၂၀ ကြာ လက်ဆေးတယ်”
- “ကလေးအချင်းချင်း ပြောပြတယ်၊ သတိပေးကြတယ်”
- “အိမ်အပြင်ဖက် မထွက်ဖို့၊ အပြင်ထွက်ရင်လည်း တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် ပူးပူးကပ်ကပ်ကြီး မနေဖို့၊ mask တပ်ဖို့ သတိပေးတယ်”
- “အိမ်ထဲမှာနေဖို့ ပြောတယ်၊ လက်ဆေးကြဖို့ ပြောတယ်”
- “အခြားကလေးတွေကို TV ကလာတဲ့ သတင်းတွေကို ပြန်ပြောပြတယ်”
- “အရာဝတ္ထုကိုင်ပြီးတိုင်း လက်ဆေးဖို့ ပြောပြတယ်”
- “လူစုလူဝေးလုပ်လို့မရတော့ တစ်အိမ်တက်ဆင်းလက်ကမ်းစာစောင်တွေ ဝေပေးတာတွေ လုပ်တယ်။ ကိုယ်တိုင်လည်း ဆွေးနွေးပေးတယ်။ ကလေးပဲဦးဆောင်ရင်လည်း လူကြီးကနားမထောင်ဘူး။ ကလေးက ကလေးကို ပြောတာကိုနားထောင်တယ်”
- “တစ်ဦးသိပြီးသား သတင်းအချက်အလက်တွေကို အခြားတစ်ယောက်ကိုပြန်လည်မျှဝေတာ၊ ထုတ်ပြန်ထားသော ဥပဒေများကို လိုက်နာကြပါသည်။ ထုတ်ပြန်ထားတဲ့ညွှန်ကြားချက်တွေကို လေးလေးစားစား လိုက်နာကြတယ်”

COVID-19 ကလေးအတွင်း မပြန်ပွားအောင် ကလေးကနေ ကလေးအချင်းချင်း ဘယ်လိုကာကွယ်နည်းလမ်းလေးတွေနဲ့ ပညာပေးနိုင်မလဲ

- “ကိုယ်တိုင်ဦးဆောင်လုပ်ခြင်း”
- “လက်ကမ်းစာစောင်ဖြန့်ဝေခြင်း”
- “အချင်းချင်းသတိပေးပြောကြားခြင်း”
- “လူကြီးများကိုပြန်လည်သတိပေးပြောကြားခြင်း”

- “ကလေးအဖွဲ့ ၄-၅ ဦး ဦးဆောင်ပြီး Mask တပ်၊ hand gel ဆောင်ပြီး ရွာထဲမှာ အခြားကလေးများအား ပညာပေးခြင်း”
- “TV ရေဒီယိုကနေ သတင်းအချက်အလက် နားထောင်အောင် တိုက်တွန်းခြင်း”
- “နားထောင်ပြီးတဲ့ ကလေးအဖွဲ့ဝင်က ခေါင်းဆောင်ပြီး သတင်းအချက်အလက်မျှဝေခြင်း”
- “ထုတ်ပြန်ထားတဲ့ဥပဒေတွေကို တိတိကျကျ လိုက်နာဖို့ အကြံပြုနှိုးဆော်ခြင်း”
- “ရပ်ကွက်ထဲမှာရှိတဲ့ အဖွဲ့အစည်းတွေနဲ့ ကလေးအဖွဲ့တွေ ပူးပေါင်းပြီး Mask တပ်ဖို့ ရပ်ကွက်ထဲမှာနှိုးဆော်ခြင်း”
- “ကလေးတွေနားလည်နိုင်မဲ့နည်းနဲ့ ပြင်ထားတဲ့ စာစောင်တွေအပြင် ကလေးနားလည်နိုင်တဲ့ ဘာသာစကားနဲ့ထုတ်ပြီး ကလေးများ လိုက်ဝေခြင်း”

ကာကွယ်ဖို့ ကလေးတွေအသိပညာရဖို့လိုပါတယ်။ ကလေးတွေ အသိပညာရအောင်၊ သတင်းအချက်အမှန်များ ရရှိအောင် ရုပ်မြင် သံကြားတွေမှာ ကလေးများ စိတ်ဝင်စားတဲ့ ကဗျာလေးတွေ၊ သီချင်းလေးတွေ၊ လုပ်ပေးစေချင်တယ်။ မိဘက လက်ဆေးခိုင်းတာမဟုတ်ဘဲ၊ ကလေးများကိုယ်တိုင် အသိပညာရဖို့ လက်ဆေးတာမျိုး ဖြစ်စေချင်တယ်။
(နွယ်နွယ်လင်း၊ ၁၄ နှစ်၊ မ၊ ပခုက္ကူ)

ကလေးများ၏ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုဆိုင်ရာအခွင့်အရေးအပေါ် COVID-19 ၏ သက်ရောက်မှုအားသုံးသပ်ချက်

ကလေးသူငယ်ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခွင့်ဆိုင်ရာအခွင့်အရေးများအပေါ် COVID-19 ၏ သက်ရောက်မှုကို လေ့လာသုံးသပ်ရာတွင် မိသားစုအတွင်း ကလေးများကို ပြောဆိုခွင့်ပေးခြင်း၊ ကလေးစကားကိုနားထောင်ပေးခြင်း၊ ကလေးနှင့်အတူအချိန်ပေးခြင်း၊ ကလေးကိုအသိပေးသင့်သည့် COVID-19 ဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များပေးခြင်း အစရှိသည်များကို မိဘ၊ လူကြီးများစုက လုပ်ဆောင်ပေးကြောင်း သုံးသပ်ရရှိသည်။ ကလေးအနည်းစုအနေနှင့် ယင်းအခွင့်အရေးများကို မိသားစုအတွင်းမှာပင် မရရှိသည်ကို သုံးသပ်ရရှိသည်။

ရပ်ရွာထဲတွင် လူစုဝေးခြင်းများ ကန့်သတ်ချက်များရှိနေသည့်အတွက် ကလေးများအတွက် လွတ်လွတ်လပ်လပ် ကလေးအချင်းချင်း တွေ့ဆုံခွင့်၊ ကလေးအဖွဲ့တွင်ပါဝင်ခွင့်၊ ကလေးအဖွဲ့နှင့်ပတ်သက်သည့် လှုပ်ရှားမှုလုပ်ငန်းများတွင် ပါဝင်ခွင့်၊ အသိပညာပေးလုပ်ငန်းများ၊ လူကြီးများနှင့် အစည်းအဝေးလုပ်ပြီး မိမိတို့၏အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များအပေါ် ဆွေးနွေးခွင့်များ လုံးဝမရရှိတော့သည်ကို သုံးသပ်ရရှိသည်။ ရပ်ရွာထဲမှာ ကလေးများ၏ ပြောဆိုခွင့်များ၊ ကလေးများ၏အကြံဉာဏ်များ နားထောင်ခြင်း၊ ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်းများမရှိခြင်းသည် COVID-19 ကာလ မတိုင်မီကတည်းကဖြစ်ပြီး COVID-19 ကာလတွင်လည်း ယင်းအခြေအနေအတိုင်းပင်ဖြစ်သည်။

COVID-19 သတင်းအချက်အလက်ရရှိမှုနှင့်ပတ်သက်၍ မိဘများနှင့် ရုပ်မြင်သံကြားမှ အချက်အလက်များရရှိနေကြကြောင်း အဓိက ကလေးများရရှိသည့် သတင်းအချက်အလက်များမှာ COVID-19 ကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များပင်ဖြစ်သည်။

ထူးခြားသည့်အချက်မှာ ကလေးများကိုယ်တိုင် မိမိတို့ကလေးများအတွင်းတွင် COVID-19 မကူးစက်အောင် အချင်းချင်း သတိပေးခြင်း၊ ကိုယ်တိုင်ကာကွယ်ရေးလုပ်ငန်းများတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်းများ ရှိသည်ကိုလည်း သိရှိရသည်။ မည်သည့်နည်းများဖြင့် ကလေးများကိုယ်တိုင်ပါဝင်ပြီး ကလေးအချင်းချင်း ပညာပေးလုပ်ငန်းများကိုလုပ်ဆောင်နိုင်ကြောင်း ဆွေးနွေးမှုများက ကလေးများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်ရှိမှု၊ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ရန် စိတ်အားထက်သန်မှုများရှိခြင်းကို သုံးသပ်ရရှိသည်။

ကလေးများ၏ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုဆိုင်ရာအခွင့်အရေးများအပေါ် COVID-19 ၏သက်ရောက်မှုများနှင့် ပတ်သက်၍ အကြံပြုချက်များ

- COVID-19 နှင့် ပတ်သက်သော အစီအမံများ စီစဉ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် မြန်မာနိုင်ငံလူဦးရေ၏ သုံးပုံတစ်ပုံ အစုဝင်ဖြစ်သည့် ကလေးများ၏အကြံပြုချက်များ၊ သဘောထားများကိုထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်းဖြင့် ကလေးများအတွက် ပိုမိုကောင်းမွန်ထိရောက်သော အစီအမံများဖြစ်နိုင်မည်။ ကလေးများ၏ သဘောထားအမြင်၊ ယူဆချက်များနှင့် အကြံပြုချက်များကို အစီအစဉ်များရေးဆွဲရာတွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားပေးရန်
- COVID-19 နှင့်ပတ်သက်သော သတင်းအချက်အလက်များသော်လည်းကောင်း၊ အစီအစဉ်များနှင့် ဆောင်ရွက်ချက်များကိုသော်လည်းကောင်း ကလေးများလက်လှမ်းမီသည့် နည်းလမ်းများဖြင့် ထုတ်ဝေပေးရန်နှင့် စီစဉ်ဆောင်ရွက်ပေးရန်
- ကလေးများအတွင်း COVID-19 ပြန့်ပွားမှုကိုကာကွယ်ရန် ကလေးများအနေနှင့် ကလေးမှကလေးသို့ ပညာပေးအစီအစဉ်များလုပ်ဆောင်နိုင်ရေးအတွက် ကလေးများအား ကူညီပံ့ပိုးပေးရန်။



ဤအစီရင်ခံစာကို SWEDISH INTERNATIONAL DEVELOPMENT COOPERATION AGENCY (Sida) နှင့် Norwegian Agency for Development Cooperation (Norad) ၏ ရန်ပုံငွေပံ့ပိုးမှုဖြင့် NGO Child Rights Working Group (NCRWG) မှ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်သည်။